

ALUEIDEN VÄLISEN YHTEISTYÖN IDEAHAKU 2021

Ideavaiheen julkiset tiivistelmät

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sisällysluettelo

ALUEIDEN VÄLISEN YHTEISTYÖN IDEAHAKU 2021

Ideavaiheen julkiset tiivistelmät

Alueiden välisen yhteistyön ideahaun ideavaiheen julkiset tiivistelmät

Kehittämisyöhykkeet	1
1. Ydinkeskustan kestävä tulevaisuus	1
2. Viitoskäytävä - kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke	1
3. Pohjoinen kasvuyöhyke	2
4. Perämerenkaaren kasvuyöhykkeen rajaton ja kestävä tulevaisuus	3
5. Oulu – Kajaani kehittämisyöhyke	4
6. Kuutoskäytävä.....	4
7. Export Zone - Kokkolan ja Pietarsaaren seutujen kasvuyöhyke.....	5
8. Suomen kasvukäytävä – valoisian tulevaisuuden tekijöiden heimo. Meillä on kaikki se osaaminen ja asenne, joka siihen tarvitaan.	6
9. Pohjois-Suomen matkailualueista monipaikkaisia kestävän kehityksen kasvuyöhykkeitä ...	7
Temaverkostot	8
10. Innovaatioekosysteemien vahvistaminen seutukaupungeissa.....	8
11. Yrittäjämäisen osaamisen ekosysteemillä elinvoimaa seutukaupunkeihin.....	8
12. Tulevaisuuden fiksu seutukaupunki vahvalla brändityöllä ja digitalisaatiolla	9
13. Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen	9
14. Älykäs ja vihreä liikkuminen ja logistiikka kestävän kehityksen mahdollistajana.....	10
15. Vähähiilisen liikkumisen temaverkosto	11
16. Sähköistymisen osaamisverkosto.....	12
17. Kuutoskaupunkien kestävän kehityksen verkosto	12
18. Kestävän kehityksen kaupunkikorttelit.....	12
19. Kehyskuntien elinvoima	13
20. Kaupunkiseutusunnittelun visioiva MALPE-integraatio	14
21. Hyvä Liikku - Liikenteen kestävydestä aluekehityksen tukijalka	14
22. Renaissance of cities –hanke.....	15
23. Tekoälyinnovaatioekosysteemistä kohti alueiden ja yritysten kilpailukykyä.....	18
24. Hyvinvointi- ja terveysdatan Kansallinen Innovaatioekosysteemi HYTKI	19
25. Audiovisuaalisen alan kasvuohjelma	19
26. Allied ICT Finland – paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti toimiva verkosto	19
27. AIBA - Tekoälytuotteiden ja -palveluprosessien kehittäminen	20
28. Yhteinen Data-talouden tiekartta ja kansallinen verkosto	21
29. Vetonauloja maaseudulle – asumisen ja työnteon uudet muodot	21

30. TEEITE IT-alan etätyövoimaverkosto – ratkaisu koodaripulaan ja maaseudun elinvoiman kasvattamiseen	22
31. Sopimuksellisen Saimaa-yhteistyön syventäminen – Tiiviillä verkolla saa enemmän saalista.....	22
32. Pro Lakeland - Vastuullisen matkailun suuralueen verkostoyhteistyö	22
33. Pro Järvi-Suomi.....	24
34. Suhteellisen tärkeää - naisten paikkasuhde ja maakuntien pitovoima	24
35. Lakeland Finland.....	25
36. Etätyöpisteet elinvoiman kasvualustoina	25
37. Alueellisen aluekehittäjäverkoston käynnistäminen	25
38. ALAVA - Alueiden vahvuuksista aitoon vaikuttavuuteen	26
39. Huomisen teollinen maaseutu - elinvoimaa ulkomaisesta työvoimasta.....	27
40. Vientirannikon vihreä piilaakso	28
41. Kansainvälisille markkinoille – verkostoilla vauhtia mikroyrityksille	28
42. Uudistavan teknologian ja älymaatalouden teemaverkosto Väli-Suomeen	29
43. Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan alue.....	29
44. Smart Blue Industry -toimintakonsepti ja kansallinen ekosysteemi	30
45. SIXNET – alueiden teollisuusverkosto	30
46. MORE – uudistuva teollisuus ja yritystoiminnan läheisyyden ekonomian vahvistuminen.	30
47. Logistiikan innovaatio- ja kehittämisverkosto	31
48. Vesialan teemaverkosto Itä- ja Pohjois-Suomen alueen verkostoyhteistyönä.....	33
49. Biojalostuksen sekä lääke- ja terveysteknologia-alan modernin valmistuksen verkosto	33
50. Pelialan teemaverkosto	34
51. Vanhus ja vammaisalan osaamis- ja kehittämissyksikkö	36
52. Parasta itää	37
53. Työllisyyden hoidon uudet mallit: Lounais-Hämeen työllisyyden hoidon teemaverkosto .	37
54. LIUKAS - Liikuntateknologian osaajien ja urheiluseurojen yhteiskehittämisen kansallinen verkosto.....	37
55. Huippu-urheilu ja arkiliikunta – data ja vaikuttavuus.....	39
56. Kiertotalous ja resurssiviisaisusprosessit.....	39
57. Bio- ja kiertotalouden alueellinen osaamisverkosto – biokaasusta on moneksi!.....	40
58. Kiertotalouden teemaverkosto	40
59. Kansallinen Vety –teemaverkosto	41
60. Alueellisten kiertotalouden ekosysteemien teemaverkosto	42

Alueiden välisen yhteistyön ideahaun ideavaiheen julkiset tiivistelmät

Kehittämisyöhykkeet

1. Ydinkeskustan kestävä tulevaisuus

Yhteyshenkilö: Janne Viitamies, projektipäällikkö, Business Jyväskylä
puh. 014 266 3546 / 050 477 1511, e-mail: janne.viitamies(at)jyvaskyla.fi
<https://www.jkl.fi/kaupunkikeskusta>

Verkosto kokoaa kaupungit kehittämään ydinkeskustaansa kestäväen kuluttajuuden kasvutrendiin nojaten. Kaupunkien keskustan asukasmäärää lisätään jo kaikissa kaupungeissa. Samoin monissa kaupungeissa toteutetaan arvokkaita liikenneinfrastruktuurin uudistuksia. Tässä ehdotetaan nopeasti ja kestävästi vaikuttavia toimenpiteitä, jotka ovat suhteellisen edullisia.

Idea-aihe sisältää neljä käytännön tavoitetta:

- Kestäväen kuluttajuuden projektipasaasi
- Ydinkeskustan yritysten kestävyysvalmennus
- Kestäväen liikenteen dynamisointi
- Ydinkeskustan käynnin elämyksellisyys
- Vahvistetaan ydinkeskustan toimintaa, ihmismvirtausta ja kaupunkielämää!

2. Viitoskäytävä - kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke

Pohjois-Savon liitto
Yhteyshenkilö: Patrick Hublin, maakuntainsinööri
puh. 044 7142 683, e-mail: patrick.hublin(at)pohjois-savo.fi

Viitoskäytävän kasvuyöhyke on Etelä-Savosta Kainuuseen ulottuva valtatie 5 ja Savon radan muodostama kehittämissyöhyke sekä edelleen Kainuusta Pohjois-Pohjanmaan kautta Lapin Sodankylään jatkuva valtatie 5 syöhyke.

Kasvuyöhykkeen ydin on tunnin työssäkäyntialueiden helminauha valtatie 5 ja Savon radan käytävässä

Viitoskäytävän kehittäminen perustuu kahteen toisiaan täydentävään näkökulmaan ja kokonaisuuteen.

Ensimmäisenä strategisena painopisteenä on vahvistaa kestävien tunnin työssäkäyntialueiden toimivuutta. Mikkelin, Pieksämäen, Varkauden, Kuopion, Iisalmen ja Kajaanin kaupunkiseutujen ovat tunnin työssäkäyntialueet sekä autolla, bussilla että junalla mahdollistavat monipaikkaisen asumisen ja työssäkäynnin moneen suuntaan Viitoskäytävän kasvuyöhykkeellä. Yrityksille se tarkoittaa työssäkäyntialueiden toimivuutta ja laajempaa aluetta osaavien työntekijöiden saatavuuden näkökulmasta. Syöhykkeellä asuu noin 410 000 asukasta ja sillä on noin 150 000 työpaikkaa. Elinkeinoissa ovat vahvasti edustettuina matkailu sekä metsä-, metalli-, elintarvike- ja kaivannaisteollisuus.

Toisena strategisena lähtökohtana keskitytään matkailun kehittämiseen erityisesti kestäväen liikkumisen vahvistamiseksi. Valtatie 5 Heinolan Lusista Sodankylään ja Savon rata Kouvolasta Kajaaniin kytkevät toisiinsa merkittäviä luontokohteita ja matkailukeskuksia - itäisen Suomen järvisuuden poh-

joisen kansallispuistoihin ja laskettelukeskuksiin. Matkailukohteiden kestävä saavutettavuus sekä toimivat julkiset tai järjestetyt kestävät matkaketjut ovat koko Suomen matkailun myös kansainvälisen kehittymisen ja kilpailukyvyn kannalta kriittisiä pullonkauloja.

Viitoskäytävä-hanke edistää ja toteuttaa mukana olevien maakunnan liittojen (Kainuun liitto, Pohjois-Savon liitto, Etelä-Savon maakuntaliitto) ja kaupunkien strategisia suunnitelmia ja ohjelmia.

3. Pohjoinen kasvuyöhyke

Yhteyshenkilö: Marjo Uotila

Pohjoinen kasvuyöhyke c/o Turun kaupunki, Yliopistonkatu 27a, 20100 Turku

e-mail: marjo.uotila(at)turku.fi, puh. 040 651 4724

www.kasvuyoyhyke.fi

Pohjoinen kasvuyöhyke on kasvu-Suomen 13 suurimman kaupungin ja 6 maakuntaliiton kattava toiminnallinen alue, jota haluamme yhdessä edelleen valtion kanssa kehittää yhtenäisemmäksi työsäikäyntialueeksi, vetovoimaiseksi asumiselle ja investoinneille. Vyöhykekehittämiseen tähtäävä yhteistyömme käynnistyi vuonna 2016 valtion ja Pohjoisen kasvuyöhykkeen sopimuksella, ja on vaikiintunut hyvin toimivana strategisen, pitkäjänteisen, vaikuttavan yhteistyön alustana.

Pohjoisen kasvuyöhykkeen alueella sijaitsee:

- 52 % väestöstä (2020)
- 59 % BKT:sta (2018)
- 55 % työpaikoista (2018)
- 62 % TKI-menoista (2019)

Pohjoisen kasvuyöhykkeen kautta kulkee:

- 100 % kansainvälisen lentoliikenteen rahdista (2020)
- 94 % kansainvälisen lentoliikenteen matkustajista (2020)
- 78 % ulkomaan meriliikenteen rahdista (2020)
- 85 % ulkomaan meriliikenteen matkustajista (2020)
- 82 % henkilöiden tekemistä itärajan rajanylityksistä (2019)
- 72 % ajoneuvojen rajanylityksistä itärajalla (2019)

Alueella sijaitsevat Suomen suurimmat tavara- ja matkustajasatamat, Helsinki-Vantaan lentokenttä ja tavara- ja henkilöliikenteen rajanylityspaikat. Vyöhyke on maan ulkomaankaupan, logistiikan ja kansainvälisten investointien kannalta keskeinen koko Suomen kasvun mahdollistaja: Pohjoisen kasvuyöhykkeen satamien ja niiden maayhteyksien kautta koko Suomi kytkeytyy tiiviisti kansainvälisiin tuotanto- ja logistiikkaketjuihin. Pohjoisen kasvuyöhykkeen läpi kulkee suurin osa koko Suomen viennistä, tuonnista ja henkilöliikenteestä.

Pohjoinen kasvuyöhyke on Suomen Itämeren alueen strategian keskeinen yritys- ja innovaatiotoiminnan alue, ja se kuuluu Suomen ainoaan kansainvälisesti merkittävään, Skandinavia-Välimeri TEN-T-ydinverkkokäytävään. Kytkeytyminen kansainvälisiin väyliin ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistaminen on Pohjoisen kasvuyöhykkeen keskeinen tavoite. Pohjoisen kasvuyöhykkeen tavoitteena on tukea valtioneuvoston aluekehittämiss päätöksen toteuttamista, jonka perusteella kehitetään monikeskukseen aluerakenteeseen perustuvia kasvuyöhykkeitä, jotka luovat investointimahdollisuuksia ja edistävät työvoiman liikkuvuutta ja kestävien ja vähähiilisten liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittymistä, sekä muuta kestävästä kehityksestä. Yhteisenä tavoitteenamme on vahvistaa monikeskuksista, verkottuvaa ja toimiviin liikenne- ja viestintäyhteyksiin perustuvaa aluerakennetta

siten, että alueiden vahvuudet saadaan täysimääräisesti käyttöön. Pohjoinen kasvuvyöhyke tukee valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistä siten, että parannetaan alueiden saavutettavuutta ja elinvoimaa.

Lisäksi Pohjoisen kasvuvyöhykkeen tavoitteena on tukea aluekehittämispäätöksen toimintamallia, jonka mukaan alueiden välisellä temaattisella ja toiminnallisten alueiden tai vyöhykkeiden verkostoyhteistyöllä vahvistetaan kumppanuutta, kokemusten vaihtoa ja kehittämistoimien kansallista vaikuttavuutta.

Mukana olevat alueet/kunnat: Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Kotkan kaupunki, Kouvolan kaupunki, Lahden kaupunki, Porin kaupunki, Porvoon kaupunki, Rauman kaupunki, Salon kaupunki, Turun kaupunki (verkoston vetäjä), Uudenkaupungin kaupunki, Vantaan kaupunki Etelä-Karjalan liitto, Kymenlaakson liitto, Päijät-Hämeen liitto, Satakuntaliitto, Uudenmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto.

4. Perämerenkaaren kasvuvyöhykkeen rajaton ja kestävä tulevaisuus

Oulun kaupunki

Yhteyshenkilö: Anne Rännäli-Kontturi, yhteyspäällikkö
puh. +358447031316, e-mail: anne.rannali-kontturi(at)ouka.fi

Perämerenkaaren yhdistys on Suomeen rekisteröity yhdistys, jossa on jäsenenä kuntia ja/tai niiden kehittämisorganisaatioita Suomesta ja Ruotsista. Yhdistys on jo lähes 20 vuoden ajan edistänyt rajat ylittävää yhteistyötä sekä Perämerenkaaren alueen sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta. Alueella on 710 000 asukasta, merkittävää teollista toimintaa, kaupan ja palvelualan toimintaa sekä kansainvälisesti aktiivisia TKI-toimijoita. Alue on myös logistisesti kansainvälisesti merkittävässä asemassa, mistä osoituksena EU:n ydinverkkokäytäviä Suomessa ja Ruotsissa laajennetaan pohjoiseen siten, että ne yhdistyvät Perämerenkaarella. Yhdistystä johtavat Oulun kaupunki Suomessa ja Luulajan kaupunki Ruotsissa.

Alueelle on lukuisia vahvuuksia, joita edelleen vahvistamalla voidaan varmistaa alueen kestävä kasvua ja elinvoimaisuutta. Vahvan teollisen perinnön ansiosta alueen voimavara on suhteellisen suotuisat liiketoimintaolosuhteet, myös rajojen yli. Alueelle on vastikään kohdistunut merkittäviä teollisia investointeja.

Koronapandemian puhkeamiseen sakka Suomen ja Ruotsin raja Tornio -Haaparannalla on ollut nk. pehmeä raja, vahvuus, joka mahdollistaa sosiaalisten suhteiden ja rajat ylittävän yhteisön muodostuksen lisäksi työvoiman liikkuvuuden sekä tavaroiden ja palveluiden liikkuvuuden joustavasti rajan yli. Koronapandemia on vakavasti heikentänyt rajan ylittävän arjen edellytyksiä vaikuttaen erittäin negatiivisesti niin sosiaalisesti, kuin taloudellisesti. Erityisen vakavia vaikutukset ovat olleet matkailun, kulttuurin ja kaupan sektoreilla sekä toimialoilla, joissa työvoiman liikkuvuus rajan yli on keskeisessä roolissa.

Perämerenkaaren kasvuvyöhykehakemukseen valitut strategiset painopisteet pohjautuvat alueen vahvuuksien edelleen vahvistamiseen ja haavoittuvuustekijöiden aiheuttamien haasteiden ratkaisemiseen.

Kasvuvyöhykeyhteistyössä keskitytään seuraaviin lähivuosille priorisoituihin yhteistyön osa-alueisiin:

1. Rajan ylittävän yhteistyön, luottamuksen, verkosto- ja kumppanuusyhteistyön palauttaminen koronapandemiasta aiheutuneen negatiivisen kehityskulun katkaisemiseksi – Build Back Better
2. Perämerenkaaren alueen merellisyyteen ja pohjoisuuteen perustuvan matkailun kehitys
3. Perämerenkaaren alueen kestävä ja palveleva rajat ylittävä liikenne ja toimivat yhteydet
4. Elinkeinoelämän murros ja yhteinen työmarkkina-alue

5. Oulu – Kajaani kehittämisvyöhyke

Oulun kauppakamari
www.oulunkauppakamari.fi

Hankkeen tavoitteena on luoda edellytyksiä alueen hyvinvoinnille, uudistuvalla elinkeinoelämälle, toimiville yhteyksille ja vihreälle siirtymälle selvittämällä alueen mahdollisuudet:

1. Monipaikkaisen ja paikkariippumattoman työn kasvuvyöhykkeeksi sekä
2. Kasvuvyöhykkeen investointien edistämiseksi.

Hankkeen painopisteet kehittävät kestävästi ja kokonaisvaltaisesti Oulu-Kajaani vyöhykkeen toiminnallisuutta. Monipaikkaisuuden ja paikkariippumattoman työn esteiden poistaminen ja mahdollisuuksien hyödyntäminen täysimääräisesti voivat vähentää työmatkaliikennettä ja edistää siirtymistä kestävämpiin kulkumuotoihin kuten raideliikenteeseen. Sitä kautta voidaan vaikuttaa myönteisesti mm. uudistuvaan ja kilpailukykyiseen elinkeinoelämään, kasvihuonekaasupäästöihin ja asukkaiden arjen sujuvuuteen.

Hankkeessa kartoitetaan mahdollisuuksia monitoimityötilojen ja yritysalueiden sijoittumiseen osana kestävää alue- ja yhdyskuntarakennetta ja kestävä liikumisen ja liikenteen innovaatioiden kehittämistä. Alueen investointipotentiaali liittyy mm. biotalouteen ja matkailuun. Kun biotalouden raaka-aine kuljetetaan mahdollisimman läheltä sen jalostuspaikkaa, voidaan edistää ilmastoviiasta elinkeinoelämää ja alueen elinvoimaa. Vastaavasti matkailussa voidaan panostaa lähimatkailumahdollisuuksiin, matkailijan viipymään ja kestäviin palveluihin, joilla voidaan vaikuttaa myönteisesti ilmastoon ja alueen hyvinvointiin. Hankkeella voidaan luoda edellytyksiä alueen hyvinvoinnille, toimiville yhteyksille ja vihreälle siirtymälle.

6. Kuutoskäytävä

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto,
Pielisjoen linna, Siltakatu 2, 80100 Joensuu
www.pohjois-karjala.fi

Pohjois-Karjalan ja Kainuun maakuntien alueella toimii suuria metsäteollisuuden keskittymiä sekä laaja sivuvirtoja hyödyntävä biotalousklusteri, jonka uudet tuotteet ja innovaatiot toimivat tulevaisuuden kestävyysnäkökulmasta tärkeässä roolissa Suomen lisäksi myös globaalissa mittakaavassa. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää huolehtia tuotteiden ja ratkaisujen kestävästä kuljettamisesta. Luonteeltaan biomassan hyödyntämiseen perustuvat tuotteet ovat erittäin kuljetusintensiivisiä johtuen mm. raaka-aine pohjan mittakaavasta ja levittäytymisestä sekä päämarkkinoiden etäisistä sijainnista. Alan kuljetukset suuntautuvatkin suurelta osin Suomessa kuutoskäytävää käyttäen. Teemaverkoston avulla kehitettävä Pohjois-Etelä suuntainen kuljetuskäytävä kytkeytyy EU:n itäiseen ulkorajaan useassa eri kohdassa sekä Scandinavia-Mediterranean ja NorthSeaBaltic ydinverkkokäytäviin etelässä ja pohjoisessa. Tämän lisäksi alueet kytkeytyvät tiiviisti Barentsin alueeseen, jonka yhteistoiminnalla ja kehittymisellä on merkittävä positiivinen vaikutus alueiden elinvoimaan ja kestävään kytkeytymiseen.

Tästä syystä Itä-Suomessa käyttöön otettavat ja toimivat kestävän liikenteen ratkaisut, toimenpiteet, toimintamallit sekä hyvät käytännöt voidaan skaalata globaalissa mittakaavassa koko liikennejärjestelmää optimaalisesti hyödyttävällä tavalla.

Kahden maakunnan alueelle muodostuva yhteistyöverkosto kansainvälisine teemaan liittyvine yhteistyöverkostoineen sisältää ja tuottaa jo nykyisellään valtavasti teemaan sisällytettäviä innovatiivisia ratkaisuja. Yhteistyöalueella on erillisiä oppilaitoksia sekä tutkimusta, joiden osaamista yhdistämällä ja yhdessä tietoja jakaen voidaan luoda tarkemmat suunnitelmat ekologisesti ja taloudellisesti kestävästä kuutoskäytävästä.

7. Export Zone - Kokkolan ja Pietarsaaren seutujen kasvuyöhyke

TJ Oy Pietarsaaren seudun Kehittämisyhtiö Concordia Oy
 Concordia Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia Ab
www.concordia.jakobstad.fi / www.jakobstadsregionen.fi / www.pietarsaareenseutu.fi

Tässä hakemuksessa on tunnistettu kasvuyöhykkeeksi Pohjanmaan maakunnassa sijaitsevat Pietarsaaren seudun kunnat (Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Luoto, Kruunupyö ja Pedersöre) sekä KeskiPohjanmaan maakunnassa sijaitseva Kokkolan kaupunki. Kasvuyöhyke on jo aikaisemmin tunnistettu yhtenäiseksi vyöhykkeeksi mm. seutujen kuntien yhteisesti toteutetun esiselvityksen pohjalta.

Hankkeella halutaan vahvistaa kahden vahvan vientivoittoisen alueen yhdessä kehittymistä selkiyttämällä kasvuyöhykkeen yhteistä strategiaa kolmen painopisteen avulla. Kasvuyöhykkeessä olevien yritysten viennin yhteenlaskettu arvo on vähintään 3 miljardia euroa. Strategian avulla halutaan saavuttaa lisää etabloitumisia kasvuyöhykkeelle, vahvista alihankkijaverkostoja ja edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä vahvemmin elinkeinoelämää palvelevan liikenneinfran avulla.

Tärkeimmät yhteisen strategian toteutumista tukevat toimenpiteet:

- Luodaan laaja toimijaverkosto tarjoamaan ja kehittämään giga-luokan tuotantoa alueelle sekä selvitetään edellytyksiä tiivistää verkostoa
- Luodaan edellytykset kv-etablointien osaamiskeskittymälle, jolla on merkitystä myös valtakunnallisesti
- Vaikutetaan niihin tahoihin, jotka päätöksillään edistävät kasvuyöhykkeen saavutettavuutta (maantie-, lento-, raide- ja meriliikenne)
- Parannetaan ja kehitetään kasvuyöhykkeen logistista kilpailukykyä vähähiilisten kuljetusten ja digitaalisten ratkaisujen avulla yhdessä kasvuyöhykkeellä toimivien logistiikan avaintoimijoiden kanssa.

Hanke tukee vahvasti kahden menestyvän talousalueen yhteisiä tavoitteita luoda paremmat edellytykset monipuolisen elinkeinoelämän kehittämiseksi, vientiedellytysten parantamiselle ja alihankkijaverkoston osaamisen kehittämiseksi. Kehittämistoimenpiteet toteutetaan aktiivisella verkostotyöllä, jossa kasvuyöhykkeen eri toimijoita rohkaistaan ja kannustetaan yhdessä oppimiseen selvittämällä ja luomalla pohjaa jatkuvalla yhteistoiminnalle. Hankkeessa luodaan edellytyksiä ja selvitetään mahdollisuuksia:

- muodostetaan laajempia markkina- ja yhteistoiminta-alueita, jotka houkuttelevat yrityksiä ja kansainvälisiä sijoituksia ja jotka tarjoavat mahdollisuuksia edistää ilmaston ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja
- edistetään kansainvälisiä etabloitumisia mm laajentamalla ja monipuolistamalla palvelujen tarjoajaverkostoja, osajaverkostoja ja luoda näkyvyyttä kansainvälisillä markkinoilla, joilla etabloijat liikkuvat

Vyöhykkeen strateginen kehittäminen tähtää alueellisen kehittämisen ja aluesuunnittelun sekä elinkeino-, työllisyys-, liikenne- ja ilmastopolitiikan kokonaisuuksien aiempaa parempaan huomioimiseen ja eri kokoisten kuntien parempaan kytkeytymiseen näihin.

Hakijaorganisaation taustat: Hakijana on **Oy Pietarsaarensuudun kehittämissyhtiö Concordia**, jota omistaa Pietarsaaren seudun viisi kuntaa. Concordialla on noin kahdenkymmenen vuoden kokemus alueellisesta kehittämistyöstä ja hankehallinnoinnista. Concordian toiminnan strategiset painopistealueet ovat elinkeinoelämän monipuolisuuden säilyttäminen, alueen hyvä saavutettavuuden kehittäminen, uusien yritysetablointien mahdollistaminen ja osaavan työvoiman houkuttelemine alueelle.

Osatoteuttajana on **Kokkolan kaupunki**, elinkeinot ja kaupunkikehitys vastuualue. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat kaupungin elinvoima asiat, kaupunkistrategia, viestintä ja markkinointi, sekä konserniyhtiöiden ohjaus. Toteutuksessa on myös mahdollisesti mukana Kokkolan seudun Kehitys Oy, joka on Kokkolan kaupungin omistama kehitysyhtiö, joka toteuttaa kaupungin alueella yrityskehitystyötä.

8. Suomen kasvukäytävä – valoisan tulevaisuuden tekijöiden heimo. Meillä on kaikki se osaaminen ja asenne, joka siihen tarvitaan.

Yhteyshenkilöt: Markku Rimpelä, strategiajohtaja, Hämeenlinnan kaupunki
e-mail: etunimi.sukunimi(at)hameenlinna.fi, puh. 03 621 2555
Launo Haapamäki, strategiapäällikkö, Hämeenlinnan kaupunki
e-mail: etunimi.sukunimi(at)hameenlinna.fi, puh. 03 621 2188

Tavoitteemme on kunnianhimoinen ja ennakkoluuloton. Rakennamme Suomen kasvukäytävästä ainutlaatuisen, yhtenäisen ja kestävä elämisen, työnteon ja liikkumisen vyöhykkeen. Se on aidosti monipaikkainen, joustava ja sillä on rikas tarjonta, kyvykkyydet ja laaja-alaiset resurssit tehokkaasti käytettävissä riippumatta siitä missä kohtaa kasvukäytävää olet tai kuljet. ”Kun olet kasvukäytävällä, olet jo perillä.” Uudistamme toimintamalleja ja yhdistämme resursseja älykkäästi.

Menestysedellytyksemme ovat huomattavat. Suomen kasvukäytävällä sijaitsee lähes puolet suomalaisista, 50 % bruttokansantuotteesta, noin 60 % TKI-toiminnasta sekä lähes 20 kuntaa ja kaupunkia yliopistoineen, ammattikorkeakouluineen ja muine tiiviine innovaatioverkostoineen.

Kasvukäytävällä ihmiset, tavarat, elämykset ja tieto kulkevat sujuvasti ja turvallisesti yhtenäisellä työssäkäynti-, talous ja innovaatioalustalla, jonka logistiikka sekä palveluketjut on rakennettu saumattomasti yhteen Helsingistä Seinäjoelle. Monimuotoiset, kestävät ja nopeat liikkumisratkaisut ihmisille, tavaroille ja tiedolle.

Kasvukäytävä rakentuu ja elää kokeilemalla ja skaalaamalla innovatiivisia asioita (Living Lab). Eri alueet ja niiden erilaiset ominaispiirteet mahdollistavat erilaisia kokeiluja sekä hankkeita, joiden tulokset tukevat koko kasvukäytävän kilpailukykyä, monimuotoisuutta sekä kehittyvää alue- ja yhdyskuntarakennetta. Euroopan kiinnostavimpia mallinnuksia syntyy Suomen kasvukäytävällä. Euroopassa päämääränämme on olla hiilineutraalein kehittämissvyöhyke.

Kasvukäytävällä syntyy jatkuvasti uudenlaisia liiketoiminta- ja tutkimusmahdollisuuksia muun muassa puhtaiden ja älykkäiden teknologioiden, vihreän talouden, vihreiden polttoaineiden sekä robotiikan ympärillä. Kokeiluun tähtäämme kehitysloikkiin näillä osaluilla. Onnistumisia siirrämme käytäntöön sulavasti. Toimijoiden ja verkostojen erilaisuus korostuu ja nähdään keskeisenä vahvuutena. Tarjoamme pienimmillekin toimijoille tasavertaisen mahdollisuuden olla osana.

Täällä asut, teet työtä ja liikut ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi.

9. Pohjois-Suomen matkailualueista monipaikkaisia kestäväen kehityksen kasvuvyöhykkeitä

Naturpolis oy
Puh. 040 860 8844 (asiakaspalvelu)
info(at)naturpolis.fi
www.naturpolis.fi

Monipaikkaisen työn ja asumisen kehittämässä on käsillä tärkeä aika. Koronaepidemian aiheuttama laaja etätyönteko päättyy todennäköisesti kuluvan vuoden aikana. Sen jälkeen etätyö muuttuu jälleen vapaaehtoiseksi ja on ratkaistava, miten toimimme uudessa normaalissa ja valmistauduttava nopeaan muutosvaiheeseen mahdollisimman hyvin.

Muutoksessa ei ole kysymys vain koronavirusepidemian aikaisen etätyön jatkamisesta, vaan siirtymisestä monipaikkaiseen työhön, joka tarjoaa aivan uusia mahdollisuuksia yhtäältä työelämän kehittämiseen ja toisaalta niille maantieteellisille alueille ja kunnille, joihin monipaikkaisen työn tekijät suuntaavat. Muutos tarvitsee tuekseen poliittisia linjauksia niin valtion tasolta kuin kunnallisesti. Muutos vaikuttaa myös merkittävästi yritysten liiketoimintamallimuutoksiin ja toimintaympäristöön monipaikkaisen työn kohdealueilla. Pohjois-Suomen matkailukeskusten kävijämäärät ovat romahtaneet kansainvälisten matkailijoiden osalta, mutta esimerkiksi pääsiäisen aikaan kävijämäärät olivat jopa koronaa edeltävää aikaa suuremmat. Kotimaan matkailu ja etätyö ovat osoittaneet pohjoisten matkailukeskusten olevan kiinnostavia vetovoimaltaan myös kesällä, millä on paljon potentiaalia hyödynnettäväksi uusiksi kasvun ajureiksi.

Vaikka pohjoisten matkailukeskukset ovat hyötäneet etätyöntekijöiden runsaasta määrästä, on pandemian aikana noussut esiin myös kuntapalveluiden riittävyys alueilla, joilla palvelut on mitoitettu kunnan virallisen asukasluvun mukaisesti. Koronapandemia havainnollisti selvästi, etteivät julkiset palvelut kykene tyydyttämään kunnassa vapaa-aikaansa viettäviä tai etätöitä tekeviä henkilöitä. Esimerkiksi terveydenhuolto, kasvatusta- ja sivistyspalvelut, teiden kunnostus ja valokuituverkot mitoitetaan virallisten asukaslukutilastojen avulla. Pandemian aikana alueilla on mitattu ennätysellisiä vierailijamääriä, jotka ovat tuplanneet tai jopa moninkertaistaneet kunnan asukasluvun pitkiksi ajoiksi.

Pohjois-Suomeen nähdään olevan mahdollista luoda kansainvälisesti kiinnostava, sijoituksia houkutteleva monipaikkaisuuteen kytkeytyvä ja sitä hyödyntävä markkina- ja yhteistoiminta-alue, joka on profiloitunut myös ilmaston ja ympäristön kannalta kestäväen toiminta-alueena. Pohjoisten matkailukeskukset ovat edelläkävijöitä ilmastotyössä, sekä kestäväen ja vastuullisen matkailun edistämisessä.

Tulevaisuudessa työ, sen tekeminen ja ennen kaikkea sen merkityksellisyys määritellään uudelleen. Koronakriisin aikana olemme nähneet, että suomalaiset ovat valmiita ja innokkaita etätyöhön, kun siihen on mahdollisuus. Pohjoisten Suomen matkailukeskuskunnat ovat valmiiksi suosittuja vapaa-ajanviettokuntia, joten siellä on mahdollisuus hyödyntää kiinnostusta monipaikkaisen työn tekemiseen muokkaamalla alueen palveluprosesseja osa-aikaisille asukkaille paremmin sopiviksi, sekä generoimalla liiketoimintaa, jolla kehitystä tuetaan.

Monipaikkaisuus kestäväen kehityksen ajurina:

Pohjois-Suomen matkailukeskusten yhteinen monipaikkaisuutta tukeva kestävä kehityksen kasvuvyöhyke vahvistaa alueiden yhteistä strategista kehittämistä ja tarjoaa mahdollisuuksia edistää ilmaston ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja. Ekologista kestävyyttä kasvuvyöhykkeellä edistetään tukemalla monipaikkaisuutta, jonka avulla matkailijoiden ja etätyöntekijöiden viipymää alueella saadaan kasvatettua, ja pienennettyä siten matkoista aiheutuvaa hiilijalanjälkeä. Lisäksi monipaikkaisuus tukee erityisesti ympärivuotisuutta ja kesämatkailun kehittämistä. Lumettoman ajan matkailun kehittäminen on ollut pohjoisessa pitkään pullon kaulana investointien ja houkuttelemiselle ja kapasiteetin paremmalle käyttöasteelle. Matkailun osalta kestävä ja vastuullisen matkailun eteen tehdään alueilla jo paljon töitä mm. Sustainable Travel Finland –ohjelman kautta, ja Pohjois-Suomen intressinä onkin profiloitua kestävä matkailun edelläkävijäalueena.

Lumettoman ajan matkailun ja monipaikkaisuuden kehittäminen sekä niiden kautta olemassa olevan infran käyttöasteen nostaminen tukevat taloudellisen kestävyuden periaatteita. Ne tuovat aluetalouksiin tuloja, jotka kohdistuvat pitkälti paikallisten palveluiden kuluttamiseen. Työllistävä vaikutus kohdistuu laajasti paikalliseen väestöön, mikä tuo alueille hyvinvointia ja on siten merkityksellistä sosiaalisen kestävyuden kannalta. Pohjois-Suomen matkailualueilla kulttuurisella kestävyydellä on vankka pohja, sillä alueet ovat jo valmiiksi oman kulttuuriperintönsä vaalimisen ja hyödyntämisen kautta kansainvälisesti houkuttelevia.

Teemaverkostot

10. Innovaatioekosysteemien vahvistaminen seutukaupungeissa

Yhteyshenkilö: Terho Savolainen, elinkeinojohtaja, Elinvoima- ja konsernipalvelut Iisalmen kaupunki, Pohjolankatu 14, PL 10, 74101 Iisalmi
puh. 040-630 5328, e-mail: terho.savolainen(at)iisalmi.fi
www.iisalmi.fi/yrittajalle

Hankkeen tavoitteena on koota yhteen kehittyvien seutukaupunkien verkosto, jotka haluavat kehittää alueellista innovaatioekosysteemiään yhteistyössä toisilta oppien. Yhteistyöllä vahvistetaan kaupunkien verkostotyötä sekä alueiden TKI-toimintaa paikallisesti ja valtakunnallisesti.

11. Yrittäjämäisen osaamisen ekosysteemillä elinvoimaa seutukaupunkeihin

Valtakunnallinen YES ry
www.yesverkosto.fi
www.yeskummit.fi

Verkostoyhteistyön tavoitteena on muodostaa ymmärrys siitä, miten laaja-alaista ja eri sidosryhmiä hyödyttävää osaamista voidaan kehittää monimuotoisesti oppilaitosten ja työelämän välisessä yhteistyössä. Tavoitteena on tunnistaa yritysten hyödyt, osaamistarpeet, haasteet ja mahdollisuudet oppilaitosyhteistyöstä sekä työelämän mahdollisuudet uudenlaiseen sekä fyysiseen että virtuaaliseen työelämäyhteistyöhön.

Tavoitteena on myös tunnistaa opetussuunnitelmien ja muiden koulutusta ohjaavien asiakirjojen laaja-alaisen osaamisen osaamistavoitteet ja muut tarpeet työelämäyhteistyössä tapahtuvalle oppimiselle ja sitä tukeville oppimisympäristöille.

Teemaverkostohankkeessa rakennetaan virtuaalinen alusta, joka mahdollistaa yhteisöllisyyden ja yrittäjämäisen osaamisen ekosysteemin rakentumisen. Hankkeessa rakennetaan tämän lisäksi opetushenkilöstön ja työelämän kanssa koulutuksen ja työelämän tarpeita vastaavien toimintamallien työkaluja ja toimintamallien aihioita, jotka pilotoidaan mukana olevissa kunnissa.

12. Tulevaisuuden fiksu seutukaupunki vahvalla brändityöllä ja digitalisaatiolla

Yhteyshenkilö: Janne Hyvärinen, kehittämispäällikkö, Salon kaupunki
e-mail: janne.hyvarinen(at)salo.fi, puh. 044 778 7713
www.salo.fi

Vetovoimainen ja kestävä toimintaympäristö yrityksille ja työntekijöille monipaikkaiseen työnteeseen, jota vahvistetaan digitalisaatiolla ja brändityöllä.

Fiksu kaupunki / Digitalisointi Palvelutuotannon toiminnan ja talouden tehostaminen asiakaslähtöisen palvelustrategian mukaisesti

yritysten ja kaupunkilaisten osallistaminen päätöksentekoon
yrityksille suunnattujen palveluiden digitalisointi
seutukaupungin palveluiden käyttäjille suunnattujen palvelusisältöjen ja palvelukanavien modernisointi
tiedon hyödyntäminen – hankinta, raporttien automatisointi ja avoin data
henkilöliikenne, liikennepalvelut
monipaikkaisuus, kylien toiminta ja digipalvelut
tiedolla johtaminen - digitaaliset elinkeinopalvelut
työvoiman saatavuus, nuoret erityisesti
fiksu kuntahallinto ja osallisuus
vapaa-ajan palveluiden merkittävyys

Brändityö - Seutukaupungeista todellinen vaihtoehto isommille kaupungeille

- seutukaupunkien erityispiirteet kilpailukykyisiksi asiakaslupauksiksi yrityksille ja asukkaille
- työnantajamielikuvan tietoinen rakentaminen: nuoret työntekijät ja kohtaanto-ongelmat
- seutukaupunkien erityispiirteet: seutukaupunkien sujuva arki eli työn, perheen ja monipuolisen sekä laadukkaan vapaa-ajan yhdistäminen / erityispiirre ja brändi
- työnantajamielikuva, kaupungit ja yritykset: viestintä ja markkinointi, yhdessä
- saavutettavuus ja tietotekniset yhteydet

Kiinnostuneet seutukaupungit: Salo (pp 100 %), Heinola, Ylivieska, Rauma, Kurikka, Kuusamo, Somero

13. Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen

Paimion kaupunki

Yhteyshenkilö: Mika Ingi, elinkeinojohtaja, toimitusjohtaja Paimion Kehitys Oy
puh. 040 7587963, e-mail: mika.ingi(at)paimio.fi

Suomessa on 57 Seutukaupunkia, joissa on noin 72 800 yritystä ja 355 000 työpaikkaa. Seutukaupungeissa sijaitsee merkittäviä teollisia toimijoita ja paljon kasvuyrityksiä. Eri kaupunkien alueille

on mm. maantieteellisistä syistä kehittynyt erilaista liiketoimintaa. Myös alueiden kehitysvaiheet poikkeavat toisistaan. Toisaalta Seutukaupungeilla on yksin toimiessaan resursseiltaan pienet elinkeinoelämää kehittävät organisaatiot. Tämä asettaa haasteita laaja-alaiseen kehitystyöhön. Ratkaisu on tehokas yhteistyö Seutukaupunkien organisaatioiden ja yritysten välillä.

Tähän hankkeeseen on tarkoitus kutsua Seutukaupunkeja, joiden alueella on jo tehty kartoituksia ja tunnistettu olemassa olevia ja mahdollisia kiertotalousklustereita. Hankkeen tavoitteet ja tulokset

- 1) Seutukaupunkien alueilla on useita eri kehitysvaiheissa olevia kansallisesti ja kansainvälisestikin merkittäviä kiertotalouden klustereita. Tavoitteena on yhteistyössä yritysten kanssa ratkaista klustereiden kiihdyttämisen esteitä ja tunnistaa kehittymisen kannalta kriittisiä menestystekijöitä.
- 2) Käytännön työskentelyn aikana on tavoitteena kehittää seutukaupunkien verkostolle konkreettisia työkaluja, joiden avulla voidaan käynnistää ja tukea Seutukaupunkien alueille kiertotalousklustereiden markkinaehtoista kehittymistä.
- 3) Tavoitteena on myös suojella Seutukaupungeissa sijaitsevia yrityksiä, tuomalla heille täsmällistä tietoa kestävän kehityksen tavoitteen mukanaan tuomasta regulaation muutoksesta.

Tehokkaita toimintamalleja kehitetään käytännön työssä laajassa kiertotalouden kentässä. Kestävä rakentaminen/korjausrakentaminen. (Paimio, Heinola)

Vähähiilisten rakennustuotteiden integrointi arkkitehtien, rakennusyhtiöiden ja rahoittajien prosesseihin. Kehitetään toimintamalleja, joilla lisätään tehokkaasti Seutukaupunkien ja niissä toimivien yritysten ympäristöluokituksen osaamista. Lisäksi tuetaan verkostomaista uuden teknologian soveltamista, ohjelmistojen kehittämistä ja rakennussuunnittelua. Konkreettiset toimenpiteet vähähiilisen uudis-, täydennys- ja korjausrakentamisen hankkeiden aloituskynnyksen madaltamiseksi.

Tekstiilin kiertotalous (Paimio)

Suomeen on muodostumassa kansainvälisesti merkittävää kierrätystekstiilikuitua soveltavaa teollisuutta. Kierrätyskuitua on mahdollista käyttää esimerkiksi kalusteteollisuudessa, hygieniatuotteissa, komposiittirakenteissa, rakennusteollisuudessa ja tekstiilin raaka-aineena. Tavoitteena on vahvistaa Seutukaupunkien ja niiden alueella toimivien yritysten tietoisuutta tekstiilijakeen hyödyntämisestä ja siihen liittyvistä teknologisista innovaatioista. Tämä tietoisuuden oikea-aikainen lisääminen vahvistaa yritysten globaalia kilpailukykyä EU:n (Green Dealin) regulaation toteutuessa.

Biomassaraaka-aineeseen perustuvan ekosysteemin tuotteistaminen ja asemointi markkinoilla – (Heinola, Kristiinankaupunki, Paimio)

Uusiutuvien biomassojen (metsä, pelto) ja tuotantoprosesseissa syntyvien sivuvirtojen (lanta, elintarviketuotanto, lietteet, tuhkat, rakennusjätteet jne) ja muiden hyödykkeiden (hukkalämpö, hiilidioksidi jne) sekä nykyisen ekosysteemin olevan infrastruktuurin ja resurssien (tuotantoinfra, tilat, kaava-alueet, välineistö, vesi, osaava työvoima, koulutus) sekä TKI-osaamisen hyödyntäminen uudenlaisten liiketoimintojen synnyttämiseksi ja nykyisten toimijoiden kilpailukykyyn parantamiseksi. Tämä on monille seutukaupungeille merkittävä mahdollisuus elinvoiman kestäväksi varmistamiseksi.

14. Älykäs ja vihreä liikkuminen ja logistiikka kestävän kehityksen mahdollistajana

Posintra oy, Lundinkatu 8, 06100 Porvoo
 puh. 010 836 7700, e-mail: info(at)posintra.fi
 www. posintra.fi

Kouvolan, Kotkan, Salon ja Porvoon muodostama teemaverkosto toteuttaa aluekehittämisspätöksen toimintamallia, jossa vahvistetaan kumppanuutta, kokemusten vaihtoa ja kehittämistoimien kansal-

lista vaikuttavuutta. Neljä pääkaupunkiseudun ympärillä sijaitsevaa kaupunkia Kymenlaaksosta, Uudeltamaalta sekä Varsinais-Suomesta hyödyntävät erilaisia vahvuuksiaan poikkitieteellisen osaamisen kehittämiseksi, jakamiseksi ja skaalaamiseksi. Luomme uusia toimintamalleja soveltavan tutkimuksen TKI-alustaksi yhteistyössä yritysten kanssa. Eri maakuntien osaamis- ja toimialakeskittymät toimivat yhdessä monipaikkaisena kokonaisuutena, joka vahvistaa yhteistoiminnan kautta alueiden kyvykkyyttä ja tuloksellisuutta. Hyödynnämme poikkitieteellisyyttä sekä toimialarajapintojen törnäyttämistä.

Teemaverkostossa hyödynnetään keskeisesti Suomen vahvaa dualistista korkeakoulujärjestelmää. Alueiden keskeinen TKI-voimavara on vahva ammattikorkeakouluverkosto, jonka hyödyntäminen uudella tavalla on Suomen innovaatio-ekosysteemin kehittymisen kannalta tärkeää sen vahvan yritysrajarajapintakytköksen vuoksi. Ylialueellisessa yhteistyössä soveltavan tutkimuksen infrastruktuuria hyödynnetään uudella, maantieteellisesti monipaikkaisella tavalla. Hakijamaakunnissa toimivat vahvat ammattikorkeakoulut Kaakkois-Suomen AMK (XAMK), Turun AMK, Haaga-Helia ja Laurea. Lisäksi alueilla on TKI-toimintaa tukevia erillisiä professuureja, yliopistoyksiköitä sekä mittavia kansainvälisiä yritys- ja korkeakouluverkostoja.

Teemaverkostossa tuotetaan yritys- ja tarvelähtöisesti erilaisia liikkumisen ja logistiikan kokeiluja ja ratkaisuja, joilla tuetaan ja mahdollistetaan vihreää siirtymää. Yhdistämällä eri alueiden ja toimialojen osaamista saadaan skaalattua ongelmien ratkaisua alueellista osaamista laajemmaksi sekä luodaan synergiaetua. Logistiikkaratkaisujen kehittäminen on oleellista myös monipaikkaisuuden realisoimiseksi. Korona-aika saattaa lisätä asiantuntija-arvioiden mukaan kysyntää väljään asumiseen vihreissä lähiöissä. Nurmijärvi-ilmiön tai Järvenpää-ilmiön säteen kasvaessa teemaverkoston kaupungit ovat potentiaalisia asuintaajamia, mikä motivoi henkilöliikenteen kokeiluihin ja kehittämiseen. Matkailukohteena alueet pystyvät tarjoamaan puhtaan luonnon, rauhan ja elämyksellisyyden yhdistelmiä. Puolitoista tuntia kansainväliselle Helsinki-Vantaan lentokentälle on alueita yhteisesti nimittävä tekijä.

Teemaverkoston tavoitteena on kansallisten ja kansainvälisten logistiikkatoimintojen kehittäminen alueellisen elinkeinotoiminnan ja investointikysynnän lisäämiseksi. Edistämme liiketoimintaratkaisuja, -investointeja sekä TKI-toimintaa poikkitieteellisesti ja eri liiketoimialojen kesken kestävästi kasvun vauhdittamiseksi. Aktivoimme yritykset teemaverkoston TKI-toimijoina ja aluekehityksen kiihdyttäjinä. Bio—ja kiertotalouden investoinnit edellyttävät usein logistiikkaratkaisuja ja –ketjuja kansallisesti sekä kansainvälisesti, esimerkiksi vaihtoehtoiset polttoaineet. Digitalisaatio ja luova talous ovat keskeisiä kehitettäviä ja hyödynnettäviä osaamis- ja tutkimusaloja toimintamuutoksissa ja innovaatioiden luomisessa. Henkilöstölogistiikan ratkaisut ja –ketjut tukevat kestävästi matkailun kehittämistä.

Toisena tavoitteena on lisätä alueiden tunnettuutta ja vetovoimaa uuden innovaatio- ja osaamisverkoston kautta - keinoina muun muassa avoin innovaatio sekä ylimaakunnallisen yhteistyö. Hyödynnämme ja kehitämme soveltavan tutkimuksen infrastruktuuria uudella tavalla yritysinvestointien ja TKI-toiminnan vauhdittamisessa. Skaalaamme ja jaamme eri maakuntien erityisosaamista ja ratkaisuja. Synnytämme monipaikkaista, monitoimialaista ja poikkitieteellistä TKI-toimintaa hankkeiden kautta. Teemaverkosto lisää alueiden tunnettuutta ja kysyntää.

15. Vähähiilisen liikkumisen teemaverkosto

Joensuun kaupunki - City of Joensuu

Yhteyshenkilöt: Jari Leinonen, ympäristönsuojelupäällikkö

e-mail: jari.leinonen(at)joensuu.fi, puh: 050 376 8584

Kaupunkien välinen teemaverkosto pyrkii kehittämään vähähiilisiä liikkumisen palveluja sekä vähentämään liikkumisen tarvetta uudenlaisten palveluiden, digitalisaation ja kaupunkisuunnittelun avulla. Vähähiilisen liikkumisen teemaverkoston avulla kehitetään alueellisia ja kansallisia ilmasto-tavoitteita tukevaa elinkeinotoimintaa, innovaatiotoimintaa ja osaamisperustaa. Teemaverkoston toimenpiteet tukevat myös fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteita.

16. Sähköistymisen osaamisverkosto

Turun kaupunki, Joukahaisenkatu 3-5 A Teemaverkosto, 20520 Turku
 puh. 02 330 000 (vaihde), e-mail: turun.kaupunki(at)turku.fi
 Turku Science Park Oy, AI Business Academy
 puh. 010 321 8800 (palvelunumero)

Verkoston idea: Turun seutu toimii veturina Suomeen rakentuvassa liikkumisen ekosysteemissä, jonka fokuksena on sähköistyminen. Tämä ekosysteemi tukee liikennettä ja yhteiskuntaa pyrkimyksissä vähentää fossiilisten raaka-aineiden käyttöä sähköistymisen avulla tukien samalla tavoitteita ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Tavoitteena on koota mm. akkuteknologian toimijat yhteen ja tukea akkuteknologioiden ja sähköisen liikkumisen innovaatioiden syntymistä samalla edistäen kansallisen akkuekosysteemin yhteistyötä ja kansainvälistä tunnettuutta.

17. Kuutoskaupunkien kestävä kehityksen verkosto

Helsingin kaupunki, kanslia / strategiaosasto
 Töölönlahdenkatu 4, 00100 Helsinki
 puh. 09 310 11111 (vaihde)

Kaupungeilla on suuri rooli YK:n Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG -tavoitteet) toteutumisessa. SDG-tavoitteista suurta osaa voidaan toteuttaa paikallisella tasolla ja ne kytkeytyvät keskeisesti kaupunkien toimintaan. Tavoitteiden paikalliselle toimeenpanolle ja ymmärryksen lisäämiselle on suuri tarve. Kestävyyismurros on kaupungeille iso tulevaisuuden haaste ja verkoston kautta on tarkoitus tukea reilua ja oikeudenmukaista siirtymää kohti kestävämpiä kaupungeja.

Hankkeen tarkoituksena on tuoda SDG-tavoitteet paikalliselle tasolle ja tuottaa kaupungeille yhteisiä toimintamalleja ja työkaluja tavoitteiden arvioinnin, näkyvyyden ja osallistamisen toteuttamiseen, joita voidaan hyödyntää myös muissa kaupungeissa. Kuutoskaupungit ja Kuntaliitto toimivat aktiivisesti myös kansainvälisesti. Verkoston kautta voidaan tuoda malleja sieltä suomalaiselle kuntakentälle ja viedä suomalaista mallia maailmalle.

18. Kestävä kehityksen kaupunkikorttelit

Yhteyshenkilö:
 Pekka Niskasaari, hankevalmistelupäällikkö
 Puh. 040-585 9110, e-mail: pekka.niskasaari(at)forumvirium.fi

Kaupungeilla on käynnissä alueellisia kestävä kehityksen hankkeita (mm. kierto- ja jakamistalous, energiatehokkuus, vihreä infra) eri puolella Suomea. Hankkeiden lopputulosten jakaminen toisten

kaupunkien ja alueiden hyödyksi voi olla vaikeaa, johtuen sekä hankkeiden tulosten levitys -tavasta että vastaanottavien tahojen resursseista omaksua hanketulokset. Myös hankkeiden aikaisten löydöksiä hyöty jää yleensä hankkeen toteuttajalle. Nämä välitulokset voivat sisältää merkittäviä uusia innovaatioita, taloudellisia havaintoja tai toiminnallisia oivalluksia.

Ratkaisuksi esitämme uuden ja innovatiivisen verkostomallin rakentamista jakamaan kestävän kehityksen hankkeiden oppeja ja oivalluksia. Verkoston avulla voidaan saavuttaa selvästi parempi hankkeiden vaikuttavuus ja tulosten hyödynnettävyys kansallisesti, edesauttaa hankerahoituksen tehokkuutta ja mahdollistaa monenlaisten ja -tasoisten osajien (kunnat, kaupungit ja tiedetoimijat) yhteistyön, omat kyvykkyydet huomioiden. Teemaksi olemme valinneet kestävän kehityksen kaupunkikorttelit ja tähän liittyvät kolme erillistä alateemaa: kierto- ja jakamistalous, energiatehokkuus ja vihreä infrastruktuuri. Edellä mainittujen osa-alueiden digitaalisten ratkaisujen kehittämisestä verkoston koordinaattorilla Forum Viriumilla on pitkä kokemus.

Hanke-ideassa kehitetään ja luodaan kestävän kehityksen mukaisten, mm. korttelitasolla toteutettavaksi soveltuvien ratkaisujen uusi ja ajanmukainen, innovatiivinen ja digitaalisuutta voimakkaasti hyödyntävä verkostomalli, jolla voi olla merkittävä kansallisen kasvun ja jatkuvuuden edellytykset.

Näemme verkoston muodostavan merkittävän, erityisesti kaupunkikortteleiden kestävän kehityksen ratkaisujen kiihdyttämön. Verkosto tarjoaa tasavertaisia alueellisia osallistumisen mahdollisuuksia aiheesta kiinnostuneille toimijoille, mukaan lukien yrityssektori toteuttamassa uudenmallisia nopeita kokeiluita Suomessa. Käytännön ratkaisuja yhteiskehittämällä verkoston osaaminen teemoista kasvaa, ja ratkaisujen vaikuttavuus laajenee.

19. Kehyskuntien elinvoima

Suomen Kuntaliitto ry, Toinen linja 14, 00530 Helsinki
puh. 09 7711 (vaihde)
www.kuntaliitto.fi | www.kommunforbundet.fi

Kehyskunnat ovat merkittävä osa kaupunkiseutujensa elinvoimaa. Verkoston kunnissa asuu kaikkiaan 870 000 asukasta. Kehyskuntien merkitys osana kaupunkiseutujen työssäkäyntialueita on myös tärkeä. Kehyskunnissa sijaitsee noin 58 000 yritystoimipaikkaa, joissa työskentelee 172 000 työntekijää. Liikevaihtoa niistä kertyy yhteensä 44 100 M€ vuodessa.

Kuntaliiton organisoima kehyskuntaverkosto toimii tällä hetkellä pääasiassa kunnan- ja kaupunginjohtajien verkostoitumisalustana ja kehyskaupunkien edunvalvonnan edistäjänä. Globalisaation muuttaessa asumista, työtä ja yrittämistä yhä kiihtyvällä tahdilla, olisi tärkeää verkostoitua kehyskuntien alueella myös laajemmin aluekehittämisen, kuten erilaisissa elinkeinoasioiden ja maankäytön kehittämisen, tehtävissä kehyskunnissa työskentelevien asiantuntijoiden kesken. Haluamme rakentaa alustan, joka kannustaa oppimaan toisilta ja tukee kehyskuntien elinvoimaisuuden kehittämistä avaten uuden, innovatiivisen tavan ratkaista ongelmia ja löytää ratkaisuja sekä kansallisen että kansainvälisen yhteistyön kautta.

Hankkeen avulla perustettavan kehyskuntien elinvoimaverkoston tavoitteena on edesauttaa eri kaupunkiseutujen kuntien yhteistyötä elinvoiman edistämiseksi. Kaupunkiseutujen kunnat kehittävät yhteistyössä elinkeinoalueiden profilointia, tavoitteenaan rajattoman kaupunkiseudun rakentaminen yritysten parhaan mahdollisen palvelun näkökulmasta. Kuntiin voi muodostua näin toimien eri toimialoihin erikoistuneita ekosysteemejä, jotka saavat synergiaa toisistaan kilpailukykyään lisäten.

20. Kaupunkiseutusuunnittelun visioiva MALPE-integraatio

Yhteyshenkilö: Tero Piippo, MAL-verkosto, projektipäällikkö
 puh. 0400 388735, e-mail: tero.piippo(at)tampereenseutu.fi
 Tampereen kaupunkiseutu
 www.mal-verkosto.fi

MAL-verkosto (Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä) osallistuu ideapapeilla nimeltä: KAUPUNKISEUTUSUUNNITTELUN VISIOIVA MALPE-INTEGRAATIO - Kuntien kestävän elinvoiman ja kilpailukyvyn edistäjänä Alueiden välisen verkostoyhteistyön ”Teemaverkostot” hakuun.

MAL-verkoston hakemuksen ideana on vahvistaa kaupunkiseutujen elinvoimaisuutta, yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta ja kestävyyttä, houkuttelevuutta ja arjen sujuvuutta sekä toteuttaa Hiilineutraalin Suomen tavoitteiden mukaista MALPE-integraatiota. Teemaverkoston operatiivisilla toimilla edistetään kaupunkiseutujen kestävä ja yhteensovittavaa malpe-työtä.

Verkoston ehdotus Teemaverkostoideaksi on:

1. Kaupunkiseutusuunnittelun vertaisoppiminen ja verkostotoiminnan tuki
2. Kaupunkiseutujen kestävä ja yhteensovittava malpe-työ
3. Kaupunkiseutujen elinvoimaosaamisen ja tietopohjan vahvistaminen

MALPE-teemaverkoston toimintoina ovat T&K-hankkeet, pilotoinnit, kv-benchmarkaus, asiantuntijapaneelit, tapahtumat (työpajat, seminaarit ja webinaarit), verkoston jäsenten tarvelähtöinen sparraus sekä tulosten skaalaaminen.

21. Hyvä Liikku - Liikenteen kestävydestä aluekehityksen tukijalka

Yhteyshenkilö: Heli Siirilä, projektipäällikkö
 Vaasan yliopiston tutkimusala InnoLab
 puh. 029 449 8557, e-mail: heli.siirila(at)uwasa.fi

Liikenne on muutoksessa monin tavoin, ja pohjalaismaakunnissa on toteutettu erilaisia kehittämissuunnitelmia teeman edistämiseksi ja konkretisoimiseksi. Tämä teemaverkosto tähtää siihen, että Keski-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Oulun eteläisen alueilla yhteensovitetaan verkostomaisella toimintatavalla liikenteen kehittämiseen tehtäviä toimenpiteitä. Käytännössä tämä tarkoittaa vuoropuhelun lisäämistä julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

Tavoitteena on kerätä ja jalostaa palveluntuottajien kestävä liiketoimintaa tukevat ja myönteisesti aluekehitykseen vaikuttavat näkökulmat, tarpeet, ideat ja kokemukset päätöksentekijöiden tietoon. Tämän perusteella syntyy liikenteen muutosta kestävällä (taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristökestävyys) tavalla tukevaa mm. hanketoimintaa alueellisten kehitystarpeiden mukaan. Teemaverkoston tuottama tieto ja verkostot auttavat ennakoivasti päätöksentekoprosesseissa, joilla on vaikutusta liikenteen muutokseen (alueelliset strategiat, ohjelmat ja suunnitelmat, hankinnat, standardoinnit, välillisesti myös lainsäädäntö). Toteuttajatahot Vaasan yliopiston tutkimusala InnoLab, Centria-ammattikorkeakoulu Oy, Kaustisen seutukunta. Kumppanina Keskipohjalaiset kylät ry ja Eteläpohjalaiset kylät ry.

22. Renaissance of cities –hanke

Yhteyshenkilö:

Margit Sjöroos, Conbalance Oy

puh. 0505940718, e-mail: sjoroos(at)conbalance.com

www.conbalance.fi

Pienet ja keskisuuret kaupungit globaalin ja lokaalin vastuun, laajennetun resurssiviisauden, ekologisuuden, monialaisen hyvinvoinnin ja tiedostamisen aikakauden suunnannäyttäjinä

Koronaepidemia poikkeusaikoinen, ilmastonmuutos sekä 2020-luvulla alkanut ja vahvistuva hyvinvoinnin, eettisyyden ja esteettisyyden arvomaailma sekä aisti- ja aivotutkimus ovat asettaneet kunnat ja muut toimijat kaupungit strategioineen ja visioineen uusien haasteiden eteen, Nyt on aika tehdä tiliä ja löytää täysin uudet lähestymis- ja toimintatavat.

Mitä on elinvoimaisuus, vetovoimaisuus tulevaisuustyö, eettisyyden, ekologisuuden, esteettisyyden, aistihyvinvoinnin ja lähipalveluiden näkökulmasta?

Miten koronaepidemian poikkeusoloineen vaikutukset ja sen kiihdyttämät globaalit ilmiöt: pienemmät yksiköt, hyvinvointi, luonnonmerkitys, läheisyys, turvallisuuden tunne, väljyys, lähipalvelut, viihtyvyys, kauneus asuinalueen valinnassa, etättyö muuttavat kuntien kaavoitusta ja elinkeino- sekä lähipalveluajattelua? Kykenevätkö kunnat näkemään elinvoimaisuuden kehittämistyön ja nousemaan suunnannäyttäjiksi? Miten epidemiakokemus, ilmastonmuutos sekä ekologiset arvot vaikuttavat tulevaan kaavoitukseen, rakentamiseen, lähipalveluiden ja lähiluonnon kriteereihin ja muuttavat toimintatapoja pysyvästi? Mitkä ovat uudet kriteerit?

TAUSTAA: Jo ennen koronaepidemiaa kierrätys, resurssiviisaus, monimuotoinen luonto, eettisyys ja vastuullisuus –arvot kasvoivat kuluttajissa. Tammikuussa 2020 uutisointiin asuinalueen viihtyvyyden, kauneuden nousseen ensi kertaa ostopäätöskriteereihin asuntovalinnoissa ja mm LOHAS – Lifestyle for Sustainability and Health –maailman kasvavimman kuluttajaryhmän liikevaihto oli esim. pelkästään Yhdysvalloissa 355 biljoonaa dollaria. Sukupolvi Z eli syntyneet 1995-2009 eli iältään 12-26 vuotiaita) ovat kuluttajina jo vaikuttamassa ja he ovat syntyneet suoraan ekologisiin ja vastuullisuuskysymyksiin. Maailman kasvain kuluttajaryhmä on kasvanut entisestään. Monialainen hyvinvointi on ollut trendi jo pitkään. Ilmastonmuutos nuorten johdolla sai paljon huomiota. Me-too – liike nosti esiin tasa-arvokysymyksiä.

Metropoli-ajattelua alkoivat ja ovat alkanet haastaa lähiruokatrendit, luomu –ja omavaraisuus (pienviljely) ja pienten sekä keskisuurten kaupunkien kiinnostavammat identiteetit, yhteisöllisyys ja elämänlaatarjonta. mm KeskiEuroopassa pienet, historialliset ja kulttuuriympäristöjä säilyttäneet ekologiset kunnat nousivat uuteen mielenkiintoon.

Metropolit sekä tiivis-korkearakentaminen ei osoittautunut ekologisemmaksi vaan sen on löydetty jopa kasvattaneen kuluttamista eli johtaneen päivastaiseen eli isompaan hiilijalanjälkeen. Kyse ei ollutkaan rakentamistavasta vaan ihmisten elämäntyyleistä ja kuluttajavalinnoista.

Koronaepidemia paljasti mitkä asiat ovat ihmisille tärkeitä, miten ihmisten hyvinvointi rakentuu ja mikä asumis- ja työpaikkaratkaisuisa on kestävämpää.

Koronaepidemia on korostanut lähiluonnon ja lähipalvelujen merkitystä. Epidemia poikkeusaikoinen on korostanut väljyyden ja tilan tarvetta epidemian leviämisen välttämiseksi. Epidemia on ko-

rostanut, miten yksinäisyys ja mielenterveysongelmat kasvavat ja miten ihminen tarvitsee viihtyisää, kaunista ja luontoa sekä laadukkaita lähipalveluja ylläpitääkseen mielenterveyttään. Epidemia on korostanut hyviä kotimaan matkailukohteita, vastuullisia toimijoita sekä omavaraisuutta mm ruokatuotannossa. Epidemia-aika on korostanut sukupolvien välistä yhteistyötä, lähisuhteita ja perheitä onnellisuuden tuottajina. Suomessa on tällä hetkellä asuntobuumi, haetaan tilavampia väljiltä alueilta, lähiluonnon ääreltä hyvin lähipalveluin. Suomessa on myös mökkibuumi, ihmiset panostavat vapaa-aikaan ja pienissä sekä keskisuurissa kaupungeissa sijaitseviin erityyppisiin asuntoihinsa. Merkittävää on viihtyisyys, luonto ja lähipalvelut.

Lapsiperheet pohtivat paljon asumista tällä hetkellä. Suurten kaupunkien osin valitsema täydennysrakentaminen, erityisesti korkea ja tiivis, näyttyy huonolta vaihtoehdolta. Tiiviin korkean kaupunkirakentaminen näyttyy epidemian, aistihyvinvoinnin sekä ihmiselle elintärkeän luontosuhteen ja lasten hyvinvoinnin, mutta myös aivojen, kehittymisen kannalta huonolta vaihtoehdolta.

MITKÄ OVAT NOUSEVAT JA KASVAVAT KRITTEERIT KUNTIEN ELINVOIMAISUUDESSA JA VETOVOIMAISUUDESSA?

Millaisia kuntien tulisi olla, millaisin lähipalveluin, kaavoitus- ja rakentamistarpeineen eettisesti, ekologisesti, laajennetusti resurssiviisaasti ja esteettisesti? Millaisia brändielementtejä sisällöllisesti ja viestinnällisesti voisi kunnat löytää ja vahvistaa nyt alkanutta uutta roolia suunnannäyttäjänä ja elämänlaadun tarjoajana?

Tällä hetkellä nähtävissä:

- Lifestyle for Sustainability and Health – kuluttajaryhmä, myös toisinaan nimellä Modernit humanistit – kasvavin kuluttajaryhmä maailmassa ja kasvaa myös Suomessa
- Ekologisuus, ekologista elintapaa kunnioittava ja mahdollistava
- Rakentamisen pieni hiilijalanjälki – suositaan korjausrakentamista
- Kauneus ja viihtyvyys asumiskriteerinä – klassinen arkkitehtuuri, kohtuukokoiset rakennukset, aukiot, metsät, puistot, kauniit naapuritalot, puu ja kivi – rakentamisessa uudelleen nousussa, pastelli- ja murrettu sävyt
- Luonto ja asuinalueen väljyys asumiskriteerinä
- Etätyö ja asumisen, kodin, tilat – useampi ihminen etätyössä/ etäkoulussa
- Aivo- ja aistitutkimus, on kasvava tieteen ja tutkimuksen ala. Tulevaisuudessa monialainen hyvinvointi lasten ja aikuisten näkökulmasta on yhä keskeisempi tekijä kaikissa kuntien ratkaisuihin.
- Lähipalvelut – sekä kunnalliset että mini- ja pk-yrittäjyys lähipalvelujen tuottamisessa- vrt LOHAS-kuluttaja, joka ei suosi globaaleja, suuria toimijoita, tiedostava kuluttaja haluaa tietää ja tuntea toimijan sekä palvelutarjoajan
- Läheisyys, eri sukupolvet yhdessä, yhteisölliset mallit ja asuinalueen tuki tähän
- Mini- ja pk-yrittäjyys – yrittäjyysmyönteinen, yrittäjyyden perheen, yhteisöisyyden ja etätyön sekä lähityön mahdollistava kava yhdyskuntarakenne. Lisäksi viihtyisyys, esteettisyys, kulttuurimiljööt toimivina ekosysteemeinä – yritykset tuovat pääomaa viihtyisille ja tasapainoiselle (tiedostaminen, ympäristöarvot, perhearvot, kierrätys, pieni hiilijalanjälki, viihtyisyys, uniikki-identiteetti –vrt esim. kulttuurihistorialliset miljööt) alueille.
- Lapsiperheystävällisyys, asuminen on turvallista, lasten aivojen kognitiivisia prosesseja tukevaa, ulkoilun ja liikkumisen sekä kulttuuristen miljöiden (sivistys) mahdollistava ja eri sukupolvien välistä vuorovaikutusta luova.

Tällä ideahauulla kutsumme myös kiinnostuneita kuntatoimijoita, järjestöjä mukaan ratkaisemaan ja tarjoamaan suomalaisille uusia mahdollisuuksia elää hyvin, menestyä ja ylläpitää elinvoimaista yrittöisyyttä, paikallisuutta ja arkea.

Tämä verkosto on asiantuntijoita, toimijoita, tekijöitä ja osajia kokoavan hanke tähtää uuteen ajatteluun, reaaliaikaiseen sekä realistiseen maailmankuvaan.

IDEAHAKU -KEHITTÄMISVERKOSTOMME:

1. SUOMEN LAPSIPERHEET ry, lasten ja lapsiperheiden hyväksi toimiva uusi järjestö. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia, kehitystä, terveyttä, koulutusta ja palveluja. Järjestö on kiinnostunut monialaisesta ja humanistisesta ihmiskäsityksestä, myötätunto-tematiikasta ja kulttuuriympäristön, fyysisen ja rakennetun ympäristön vaikutuksesta ihmiseen, lapsen kehittymiseen, hyvinvointiin, mielenterveyteen ja hyvään elämänlaatuun.

Yhdistys toimii yhteistyössä mm Helsingin kaupungin sekä Helsingin kaupungin iltapäiväkerhokostan kanssa sekä mm Helsingin Vanhempainyhdistysten HELVARY ry kanssa.

2. CONBALANCE OY, on monialainen, arvopohjaisia innovaatioita ja konsepteja suunnitteleva yhtiö.

Margit Sjöroos, CEO, toiminnanjohtaja, konsepti- ja oppimisympäristösuunnittelija, myötätuntoasiantuntija, tietokirjailija, valt.yo, fil.yo, kasvatusta ja ohjausalan ammattitutkinto (Helsingin ja Jyväskylän Yliopisto)

Sjöroos on toiminut useassa innovaatiokehittämishankkeessa, mutta myös lapsiperhejärjestössä, kuten MLL, Suomen Vanhempainliitto jne -mm. Stress free area®-konseptin kehittäjä, erikoistunut aisti- ja aivotutkimuksen yhdistämisestä suunnitteluun. Myötätuntoinen Suomi ®/ copyright Margit Sjöroos 042021 5 Compassion Time® : Myötätuntoinen vanhemmuus, Myötätuntoinen työyhteisö – konseptien kehittäjä, Lifestyle Routes™ -innovaation kehittäjä.

3. Helapro Oy Helapro Oy on vuonna 2020 perustettu kuopiolainen yhtiö. Yhtiön toimialana on uusien liiketoimintojen ja kiinteistöjen sekä rakennetun ympäristön kehittäminen. Pääpaino on kasvatusta, koulutus - ja hyvinvointipalveluissa.

KM Kari Koistinen on pitkänlinjan sivistyspalveluiden ammattilainen. Kari Koistinen on toiminut vaativissa kasvatusta ja opetusalan johtamistehtävissä 30 vuotta sekä toiminut yrittäjänä rakennustuoteteollisuudessa liki 10 vuotta. Koistinen on ollut lukuisissa erityyppisissä kehityshankkeissa käynnistäjänä ja vetäjänä vuosien ajan. Kaikkia Kari Koistisen kehityshankkeita yhdistää sosiaalipedagoginen lähestymis- ja toimintatapa. Lyhyesti on kysymys päämäärästä tuottaa lisäarvoa sivistyspääoman ja sosiaalisen pääoman muodossa liiketoimintaan tai toiminnan kehittämiseen

4 INTBAU Finland ry on kulttuuriympäristöjä, klassista arkkitehtuuria ja kuntien kaavoituksen ja rakentamisen laatua ja estetiikkaa tukeva yhdistys, joka toimii valtakunnallisesti.

Yhdistys haluaa koota asukkaille ja EU-kansalaisille Suomessa oppaan asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi Suomessa. Yhdistys haluaa toimia myös kansalaisyhteiskunnan kanavana suhteessa päättäjiin ja virkamiehiin. Se haluaa lisätä vuoropuhelua sekä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia suhteessa kaupunkiympäristöönsä ja kaupungin kehittämiseen. Kun kansalaiset, pienyrittäjät, erityisryhmät ja lapset sekä nuoret osallistetaan tasavertaisena vähentyy myös eriarvoi-

suuden kokemus. Kaupungit ovat alustoja myös sosiaaliselle, sukupolvien väliselle yhteistoiminnalle. Parhaimmillaan kaupunkiympäristö, kaupunkitilat ja kaavoitus tukee yhteisöllisyyttä. Sen rakentamiseen tarvitaan kuitenkin eri osapuolten paikallista tietoa ja näkemystä. Siihen tarvitaan avoimen osallistumisen mahdollisuuksien lisäämistä, jota tämä hanke toteuttaa.

Yhdistyksen tehtävänä on myös tukea kulttuuriperinnön säilymistä ja sen fyysistä kokemista. Se on keskeinen perusoikeus ihmiselle ja osa oman historian ymmärtämistä, ja siten myös nykypäivän hahmottamista. INTBAU Finland on osa kansainvälistä INTBAU verkostoa yli 30 maassa.

23. Tekoälyinnovaatioekosysteemistä kohti alueiden ja yritysten kilpailukykyä

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, yrittäjyys ja liiketoiminnan uudistaminen, KTT
Ratapihantie 13, 00520 Helsinki, puh. (09) 229 611 (vaihde)
Laurea-ammattikorkeakoulu, Living Labit ja yhteiskehittäminen,
Ratatie 22, 01300 Vantaa, puh. (09) 8868 7150 (vaihde)
www.haaga-helia.fi

Teemaverkostossa rakennetaan uudeksi toimintamalliksi tekoälyinnovaatioekosysteemi, jossa pk-yritykset, suuryritykset, kaupungit, kunnat, korkeakoulut ja muut verkoston kannalta keskeiset organisaatiot toimivat synergisesti yhdessä, toistensa osaamista täydentäen ja hyödyntäen. Tekoälyinnovaatioekosysteemi tukee osallistujien koulutus-, teknologia- ja innovaatiotoiminnan vahvistamista vertaisopimisen ja muun yhteistyön välityksellä.

Teemaverkosto vastaa EU-tasolla ajankohtaisiin innovaatioekosysteemien kehittämiseen liittyviin linjauksiin edesauttaen digitalisaatioon liittyvää muutosjoustavuutta. Jotta Suomi varmistaisi paikansa kansainvälisen tekoälyareenan huipulla, sen tulisi keskittyä alueita, kuntia ja rajoja ylittävään toimintaan ja tehdä yhteistyötä suomalaisen tekoälyekosysteemin luomiseksi (Faia 2020, State of AI in Finland). Teknologiateollisuus ry on kehittänyt muiden aiheeseen liittyvien keskeisten toimijoiden kanssa Tekoälyn tiekarttaa Suomelle (<https://www.tekoalyaika.fi/2020/11/tekoalyn-tiekartta-suomelle/>), joka julkaistiin vuoden 2020 lopulla. Tekoälyn tiekartta Suomelle määrittelee neljä toisiaan kiihdyttävää positiivista kehää: “vastuullisuus ja yhteiskunnallinen keskustelu, esimerkit ja samaisuttavat tarinat, monimuotoinen ekosysteemi sekä organisaatioiden kyvykkyydet. Yhdessä nämä käsittelevät monipuolisesti teknologian leviämisen keskeisiä tekijöitä ja antavat kattavan työkalupakin tekoälyn hyödyntämiseen yrityksissä ja muissa organisaatioissa Suomessa.” Verkoston kehittäminen tekoälyn teeman ympärille tukee kaikkia neljää tiekartan positiivista kehää.

Tekoälyn teemaverkoston tavoitteita ovat:

1. Määritellä alueiden rajoja ylittävät yhteiset toimenpiteet, joilla tekoälyä hyödyntämällä mahdollistetaan elinkeinoelämän digitalisaatioon liittyvää muutosjoustavuutta ja aktiivista uudistamista kestäväällä tavalla;
2. Kytkeä elinkeinoelämä suomalaiseen ja kansainvälisiin tekoälyn arvoverkkoihin, edesauttaen yritysten ja organisaatioiden kilpailukykyä;
3. Kehittää kuntien sekä alueiden keskeisten toimijoiden tekoälyyn liittyvää innovaatiotoimintaa ja osaamisperustaa, vahvistaen alueiden vetovoiman.

Teemaverkostoa koordinoi Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, joka toimii hankkeen toteuttajana yhdessä Laurea ammattikorkeakoulun kanssa. Teemaverkostossa on tarkoitus keskittyä Uudenmaan, VarsinaisSuomen ja Pirkanmaan maakuntien väliseen yhteistyöhön tekoälyn teeman osalta.

24. Hyvinvointi- ja terveystietojen Kansallinen Innovaatioekosysteemi HYTKI

Kontaktihenkilöt:

Oulu: Maritta Perälä-Heape, Oulun yliopisto

e-mail: maritta.perala-heape(at)oulu.fi, puh. 040-6734159

Rakennamme viiden alueen (Oulu, Kajaani, Jyväskylä, Kuopio, ja Turku) välisenä yhteistyönä vahvan kansallisen hyvinvointi- ja terveystietojen hyödyntämisen temaattisen verkostoekosysteemin. Se vahvistaa Suomen vetovoimaa, liiketoimintojen uusiutumista, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämistä, sekä toimeenpanee EU:n ja Suomen digitalisaatio-ohjelmia ja on vaikuttamassa tuleviin poliittisiin ja ohjelmavalintoihin. Tuemme alueiden digitalisaatiosiiirtymää, tietojen hallintaa osana hyvinvoinnin ylläpitoa, sekä osallistamme toimijoita vuoropuheluun tietojen jakamisesta syntyvistä mahdollisuuksista ja toisaalta siihen liittyvistä riskeistä osana aluekehityksen kokonaisuutta. Tavoitteena on nostaa ja pitää Suomi yhtenä johtavista digitaalisen terveyden ja hyvinvoinnin datapohjaisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ekosysteemeistä Euroopassa.

Verkoston viisi aluetta on priorisoinut alueiden datakyvykkyyden kasvattamisen ja hyödyntämisen hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla yhteiseksi temaattiseksi kokonaisuudeksi ja aluekehittämisen painopisteeksi, ja siksi kansallinen yhteistyö on perusteltua. Datakyvykkyyttä kasvattavalla verkostoyhteistyöllä kehitetään tietojen hyödyntämisen toimintamalleja, kyvykkyyksiä, analytiikkaosaamista sekä mahdollistetaan datapohjainen innovaatiotoiminta. Hankkeen toimilla luodaan edellytyksiä tehdä datasta uusia tuote- ja palveluinnovaatioita, liiketoimintaa ja uutta arvoa osana ennakoivaa terveydenhoitoa ja hyvinvointikaupunkikehitystä.

25. Audiovisuaalisen alan kasvuohjelma

Business Tampere

Kelloportinkatu 1 B, 33100 Tampere

Teemaverkoston tarkoituksena on muodostaa audiovisuaalisen alan kasvuohjelma. Tavoitteena on vahvistaa alueiden yritysten kansainvälistymisvalmiuksia, edistää ja lisätä AV-alan kyvykkyyksien kehittymistä sekä rakentaa arvoa luovia verkostoja kotimaassa ja kansainvälisesti. Ohjelman suunnitellut toimenpiteet vastaavat osaltaan kansallisen kaupunkistrategian ja aluekehittämispäätöksen esittämiin huomioihin luovien alojen- sekä aineettoman pääoman hyödyntämisestä. Tällä hetkellä mukana olevat toimijat ovat Helsingin kaupunki, Business Oulu sekä Business Tampere.

26. Allied ICT Finland – paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti toimiva verkosto

Yhteyshenkilö: Eero Huttunen, projektipäällikkö

Oulun yliopisto, Tieto ja Sähkötekniikan tiedekunta

puh. 050-5918859, e-mail: eero.j.huttunen(at)oulu.fi

AIF-verkosto haluaa vahvistaa maakuntien sekä seutukaupunkien koulutus-, teknologia- ja innovaatiotoimintaa sekä parantaa omaa kykyään maakuntien digitalisaation toteuttamisessa vahvistamalla alueellisia strategisia kärkiä.

Hankkeen toimenpiteitä toteutetaan neljällä tasolla. Verkostolla on jo olemassa jokaiselle tasolle sopivia malleja, joita kehitetään ja vahvistetaan. Lisäksi hankkeessa pyritään löytämään uusia malleja ja skaalaamaan hyviä käytänteitä laajempaan käyttöön.

Hankkeen toteuttajat sopivat keskenään rooleista ja vastuualueista, jotta toimenpiteiden alueellinen ja kansallinen kattavuus varmistetaan ja hankkeessa syntynyt osaaminen levitetään koko AIF-verkoston käyttöön.

Palvelullistaminen elinkeinotoimijayhteistyön menetelmänä Hanke kehittää menetelmiä tutkimuksen ja tki-alustojen palvelullistamiseen ja innovaatiotoiminnan vahvistamiseen yritysten, julkisen sektorin ja korkeakoulujen välillä. Palvelullistamisen avulla tunnistetaan näiden asiakasryhmien tutkimukseen ja ICT-alaan liittyviä tarpeita. Tämä vaatii uusien prosessien kehittämistä korkeakouluihin yhteistyössä palveluiden käyttäjien kanssa.

Alueellisten toimintamallien kehittäminen Alueellisen toimintamallin tavoitteena on aluetoimijoiden aktivointi. Eri alueilla on kehitetty erilaisia yhteistoimintamalleja tutkimus- ja aluetoimijoiden välille. Jo hankevalmistelun aikana on tunnistettu hyviä toimintamalleja kuten esimerkiksi:

- Toimiala- ja teemakohtaiset -matchmaking -tilaisuudet
- Eri toimijoiden yhteisten projektien synnyttämiseen, toteutukseen ja vaikuttavuuden varmistamiseen tähtäävä Projektiklubi -toiminta Oulussa ja Turussa, sekä
- Craftmasters-toiminta, jossa ICT-alan opiskelijat osallistuvat elinkeinoelämän ICT -kehittämisprojektien toteuttamiseen.

Erialaisten toimintatapojen skaalaaminen: Vahvistaa alueiden ICT-alan koulutus-, teknologia- ja innovaatiotoimintaa. Hankkeessa tunnistetaan toimivat käytänteet ja kehitetään näiden avulla kullekin alueelle toimivia, alueen tarpeet ja erityispiirteet huomioivia verkostotoiminnan malleja yhdessä seutukuntien ja alueen elinkeinoyhtiöiden kanssa.

Valtakunnallisten toimintamallien kehittäminen: Allied ICT Finland -verkosto on jo nyt valtakunnallisesti kattava. Hankkeen kautta haluamme vahvistaa valtakunnallista ulottuvuutta ja löytää mukaan uusia toimijoita sekä tehdä verkoston toimintaan HAKEMUS (3/3) 15.4.2021 osallistumisesta helpoa ja sujuvaa. Toimintamallien avulla tunnistamme ICT-alan valtakunnallisia tarpeita sekä saamme eri alueiden toimijat toimimaan yhdessä.

Kansainvälisten toimintamallien kehittäminen: Tärkeimmät tehtävät kansainvälisessä toiminnassa ovat yhteistyö valittujen kumppanien kanssa, EUvaikuttaminen sekä kansainvälisten toimijoiden etabloituminen Suomeen. AIF-verkoston kontakteja hyödyntämällä kansainvälisiä toimijoita saadaan mukaan digitalisaatioprosessien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Toteuttajaorganisaatiot hankkeessa ovat:

- Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy
- Oulun yliopisto
- Centria-ammattikorkeakoulu Oy
- Vaasan yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- LUT-Yliopisto
- Turun ammattikorkeakoulu Oy

27. AIBA - Tekoälytuotteiden ja -palveluprosessien kehittäminen

Turku Science Park Oy

Yhteyshenkilö: Michael Lindholm, asiakkuuspäällikkö

puh. 040-5020089, e-mail: michael.lindholm(at)turkubusinessregion.com

www.turkubusinessregion.com

AI Business Academy (AIBA) -konseptin jatkokehittäminen kansalliseksi verkostoksi sekä laajentaminen tulevaisuudessa kansainväliseksi verkostoksi.

Verkostossa ohjataan organisaatioita rakentamaan todellisia omia AI projektiaihioita ja samalla heitä opastetaan sekä datan saatavuuteen / eheyteen että soveltuvan teknologian valintaan. Organisaatiolla on AIBAn jälkeen valmis projektikuvaus, jolla se voi edetä testbed / POC vaiheeseen itse tai kumppanin avulla.

Teemaverkoston toiminta kytkeytyy läheisesti alueiden elinkeinoelämän digitalisaation kehittämiseen, oppimiseen sekä kestävään kehitykseen. Näin se myös tukee kansallisen kaupunkiohjelman tavoitteita.

AIBA-sisällön vetäjänä on Turun Yliopisto.

Yrityskontaktit ja käytännön järjestelyt: Turku Science Park Oy.

Alustavasti mukaan ovat ilmoittautuneet: Business Tampere, Prizz Oy Porista ja Kajaanin AMK.

28. Yhteinen Data-talouden tiekartta ja kansallinen verkosto

Kaupungit toimivat luontevasti osaamisen ja tutkimuksen sekä innovaatio- ja yritystoiminnan alustoina. Julkisten resurssien tehokas hyödyntäminen ja digitaalisten välineiden laajamittainen käyttöönotto synnyttävät uusia rakenteellisia palveluinnovaatiota. Digitaalisuuden, datan sekä tekoälyn hyödyntäminen voivat avata tähän kustannustehokkaita mahdollisuuksia, mutta vaativat myös investointeja. Palvelujen tuottamisen tavat ja yhteistyörakenteet tukevat osaamista ja työllisyyttä. Espoon, Helsingin, Oulun, Tampereen, Turun ja Vantaan perustaman teemaverkoston ehdotuksella edistetään julkisen data-talouden kehittymistä sekä asiakaslähtöistä palveluohjausta alueiden palveluekosysteemeissä ja tehokasta palveluohjausta kansallisiin palveluihin ja kaupunkien välillä rakentamalla kaupunkien yhteistä Data-talouden tiekarttaa ja kansallista verkostoa. Teemaverkostossa tehtävät selvitystyöt ja pilottihanke jatkavat Smart City kehittämistä uudistuvan osaamisen ja kasvun edistämässä sekä ekosysteemisopimusten toimeenpanoa.

29. Vetonauloja maaseudulle – asumisen ja työnteon uudet muodot

Yhteyshenkilö:

Pia Poikonen

pia.poikonen(at)varsinhyva.fi

www.ykkosakseli.fi

Ideana on kehittää alueiden vetovoimaa, edistää monipaikkaisuutta ja maaseutuasumista selvittämällä nykytila, verkottamalla alueen maaseutu- ja kaupunkitoimijoita käynnistämällä yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin vuoropuhelua sekä tiedottamalla ja pilotoimalla. Pää tavoitteena on edistää maaseutuasumisen houkuttelevuutta sekä mm. etätyömahdollisuuksia. Verkoston alueeseen kuuluvat Raaseporin, Rauman, Salon, Turun, Turunmaan ja Vakka-Suomen seutukunnat sekä osia Helsingin seutukunnasta.

30. TEEITE IT-alan etätövoimaverkosto – ratkaisu koodaripulaan ja maaseudun elinvoiman kasvattamiseen

Centria-ammattikorkeakoulu Oy
 Yhteyshenkilöt: Leena Toivanen, TKI-koordinaattori
 e-mail: leena.toivanen(at)centria.fi, puh. 040 701 3221
 Janne Käsäkoski, e-mail, janne.kansakoski(at)centria.fi

TEEITE-konsepti luo yhteistyöverkostojen avulla elinvoimaista yritystoimintaa haja-asutusalueille. Toiminnan kautta ratkaistaan toisaalta haaste IT-alan ammattilaispulasta ja toisaalta ratkotaan harvaan asuttujen alueiden haasteita työllistymisen, hyvinvoinnin ja palveluiden jatkuvuuden näkökulmista. Etätöskentely mahdollistaa uusien työpaikkojen ja yritysten juurtumisen pieniin kyliin ja maaseudulle. Verkoston myötä pieniin kyliin ja kuntiin syntyy IT-alan työpaikkoja, ja etä- /moni-paikkaisen työskentelyn mahdollisuudet paranevat. Osallistava verkostotoiminta tunnistaa hedelmällisiä aluekehittämisen kehityskohteita, joita elinkeinoelämä ratkoo omaksi palvelukseksi. Samalla alueen osaaminen kasvaa ja verkostoja hyödynnetään toiminnassa.

TEEITE-konseptin hakuvaiheen toteuttajatahot ovat Centria Ammattikorkeakoulu, Ab Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia, Kokkolan Seudun Kehitys Oy KOSEK, Kaustisen seutukunta, Uusikaarlepyy ja YritysKannus Oy.

31. Sopimuksellisen Saimaa-yhteistyön syventäminen – Tiiviillä verkolla saa enemmän saalista

Etelä-Karjalan maakuntaliitto, Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
 e-mail: kirjaamo(at)ekarjala.fi

Saimaalla on kymmenen viime vuoden ajan panostettu etenkin kansainväliseen matkailuun ja tavoitteena on nostaa Saimaa Suomen kolmen tärkeimmän matkailualueen joukkoon pääkaupunkiseudun ja Lapin rinnalle. Saimaan matkailu on kokonaisuus, joka rakentuu Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon maakuntien ja kaupunkien sekä Varkauden ja alueen matkailunkehittäjien ja yritysten tiiviille yhteistyölle, jota ohjaa Saimaa-sopimus. Sitä johtaa allekirjoittajien perustama Lake Saimaa ry. Saimaa-yhteistyössä toteutetaan maakuntarajat ylittävä, kehityksen mahdollistava ja yhteiset resurssit markkinoinnissa hyötykäyttöön tarkasti otettava Saimaa-toimintamalli, joka nojaa Saimaa-sopimuksen lisäksi maaliskuussa 2021 valmistuneeseen Saimaan matkailustrategiaan, joka on lajissaan tiivistä ainoa maakuntarajat ylittävä. Sopimuksellisen Saimaa-yhteistyön syventäminen -teemaverkosto mahdollistaa yhteistyön syventämisen. Tehostamisen tarvetta on erityisesti yhteistyön koordinoinnissa ja roolien selkeyttämisessä. Rinnalla tehdään kehittämistoimenpiteitä ja kokeiluja, joilla vastaan koronan alueen matkailulle aiheuttamiin merkittäviin menetyksiin.

32. Pro Lakeland - Vastuullisen matkailun suuralueen verkostoyhteistyö

Visit Karelia, Länsikatu 15, 3B-rakennus (3 krs.), 80110 Joensuu
 puh. 040 487 4897, e-mail: visitkarelia(at)visitkarelia.fi
 Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pielisjoen linna, Siltakatu 2, 80100 Joensuu
 puh. 013 337 4700 (vaihe), e-mail: kirjaamo(at)pohjois-karjala.fi

Lakeland on yksi neljästä Suomen matkailun suuralueesta. Muut suuralueet ovat pääkaupunkiseutu, Rannikko-saaristo -alue ja Lappi. Järvi-Suomen matkailualue omaa merkittävän kansainvälisen po-

tentiaalin, mutta samaan aikaan matkailu on vielä isolta osin pienimuotoista, hajanaista ja koordinoimatonta. Suuralueen yhteistyö on ollut vähäistä. Vastuullinen luontomatkailu on merkittävin kasvun lähde isossa osassa itäistä Suomea.

Järvi-Suomea markkinoidaan Lakeland -brändin alla. Lakeland koostuu pienemmistä kokonaisuuksista kattaen seuraavat alueet ja maakunnat:

- itäinen Järvi-Suomi: Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Kainuu
- läntinen Järvi-Suomi: Keski-Suomi, Pirkanmaa, Kanta-Häme ja Päijät-Häme

Hankkeen verkoston ytimen muodostavat em. itäisen Järvi-Suomen maakuntien liitot ja keskeiset matkailuorganisaatiot. Hankkeen aikana selvitetään yhteistyömallit ja -käytännöt läntisen Järvi-Suomen maakuntien kanssa.

Matkailu on keskeinen ja merkittävä elinkeino Lakeland -alueella. Järvi-Suomen maakuntajohtajat ja matkailuorganisaatiot solmivatkin vuonna 2019 yhteistyösopimuksen Visit Finlandin kanssa Järvi-Suomen suuralueyhteistyöstä kansainvälisillä markkinoilla. Suuralueyhteistyöllä on laadittu Lakelandin visio vuoteen 2030, jonka mukaisesti Lakeland on maailman kiinnostavin järviolue, vetovoimainen ja tunnettu ympärivuotinen rentouttavan loman kohde.

Koronakriisi on ajanut matkailun ahdinkoon niin Lakeland kuin muillakin matkailualueilla. Huoli Lapin matkailun tilanteesta on pysynyt julkisen keskustelun fokuksessa ja Lakeland -alueen matkailukriisi on paljolti jäänyt sen varjoon. Monet Lakeland -alueen matkailualan yritykset ovat koronakriisin takia kriittisessä tilanteessa. Kriisistä elpymiseen, matkailun kehittämiseen ja yhteiseen edunvalvontaan on nyt syytä pureutua tiivistämällä Lakeland-yhteistyötä. Edunvalvonnan ajankohtaisena kärkenä on oltava mm. alueen matkailun pääseminen takaisin kasvun uralle. Kasvu toteutetaan kestäväällä ja vastuullisella tavalla.

Matkailutoimijoiden etu on, että Lakeland -alueelle muodostuisi yhteinen verkosto tai foorumi, joka ajaisi yhteisiä asioita, puhuisi alueen matkailun puolesta ja toimisi pitkäjänteisesti Lakeland -alueen matkailun hyväksi.

Lakeland -matkailun alustavat kehittämisen kärjet ovat:

- Kansainvälisen myynnin kärkituotteiden kehitys
- Matkailun järjestäytyminen ja edustukset
- Osaamisen saatavuus ja uudistuva elinkeino
- Megatrendeihin reagointi.

Tämän hankkeen tavoitteena on:

luoda itäsuomalainen Lakeland -verkosto matkailuun ja vahvistaa yhteistyötä Itä-Suomessa, koko Lakeland -alueella sekä Visit Finlandin suuntaan,

luoda suuralueen yhteisen vastuullisen ja kestävä tekemisen ajatus matkailuun

lisätä maakuntien ja matkailutoimijoiden välistä tiedonvaihtoa, koordinaatiota ja yhteiskehittämistä selvittää rahoitusmahdollisuudet yhteisen Järvi-Suomen Lakeland -matkailualueen vastuulliseksi kehittämiseksi yhteisiin kärkitoimenpiteisiin (mm. kansainvälinen digitaalinen myyntiyhteistyö, yhteinen matkailutuotteisto, kiertomatkat)

vahvistaa maakuntien välistä temaattista vastuullisen matkailun verkostoyhteistyötä, kokemustenvaihtoa ja kyvykkyyksien kehittämistä Lakeland -alueella sekä

varmistaa Lakeland -verkoston jatkuvuus tulevaisuudessa, mikä perustuu uudenlaiseen sopimuksellisuuteen a) maakuntien, matkailuorganisaatioiden ja matkailuyritysten, mutta myös b) maakuntien ja valtion välillä.

Keskeiset toimenpiteet:

verkoston kokoaminen, yhteisen tahtotilan muodostaminen, tarvittavat yhteiset taustaselvitykset, sopimusmallien rakentaminen, yhteiset foorumit, koordinointi

Päämääränä on, että yritysten uudistumista, kasvua ja kansainvälistymistä vauhdittava yhteinen palveluekosysteemi pohjautuu yhä tiiviimpään sopimukselliseen matkailuyhteistyöhön ja työnjakoon sekä kumppanuuteen julkisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa.

33. Pro Järvi-Suomi

Pro JÄRVI-SUOMI ry Kurikkaniementie 3 B 79700 Heinävesi
www.prolakeland.net

Pro Järvi-Suomi ry on kunta-, maakunta- ja ammattikuntarajat ylittävä yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on edistää matkailua ja muita kestäviä elinkeinoja Itä-Suomen alueella. Tavoitteen tueksi yhdistys tekee laaja-alaista kehitystyötä, kerää ja jakaa tietoa ja osallistuu tutkimustyöhön. Pro Järvi-Suomi ry toimii myös viestin välittäjänä ja suoranaisena tulkkina eri alueiden ja toimintakulttuurien välillä.

Kohdealue: Keskinen Itä-Suomi eli Kuopio, Joensuu, Savonlinna, Mikkeli, Pieksämäki, Varkaus ja niiden väliin jäävät maaseutukunnat.

Pro Järvi-Suomella on meneillään ja suunnitteilla seuraavia hankkeita ja toimia:

1. Elinvoimaa vesireiteistä
2. Vihreä talous
3. Hanke-hubit
4. Vehmersalmen kiinteistöselvitys
5. Matkailualan yritysryhmä
6. Kuvauspaikkakartoitus

34. Suhteellisen tärkeää - naisten paikkasuhde ja maakuntien pitovoima

Päijät-Hämeen liitto/Regional Council of Päijät-Häme

Yhteyshenkilö:

Riika Kivelä, Päijät-Hämeen liitto

e-mail: riika.kivela(at)paijat-hame.fi, puh. 044 371 9454

Aluekehityksen sanastoon on muutaman vuoden kuulunut vetovoiman lisäksi pitovoima. Myös luvovoimasta on alettu puhua. Vetovoimatekijät saatetaan aluekehityksessä kuitenkin nähdä "pehmeinä" brändityökaluina, vaikka niiden merkitys esimerkiksi muuttovoiton saavuttamisessa on merkittävä. Tällaiset tunnelmatekijät saattavat tosiasiaassa olla aivan yhtä tärkeitä kuin teolliset investoinnit, mitä veto- ja pitovoimaan tulee.

Toinen tuore puheenaihe on naiset huomioon ottava aluepolitiikka. On havaittu, että juuri naisten sijoittumiseen saattavat vaikuttaa esteettiset ja kulttuuriset tekijät, joskin tämä ajatus saattaa olla stereotyyppisesti biasoitunut. Asiaa on syytä tutkia. Kainuun liiton avaus naisten sijoittumiseen on merkittävä avaus, ja tätä työtä halutaan jatkaa. Kainuun seurana asiaa pohtii myös Päijät-Häme.

Nämä maakunnat ja niiden keskuskaupungit Kajaani ja Lahti ovat kiinnostuneita naisteemaisesta verkostoyhteistyöstä. Avainkysymys, jota verkostoyhteistyössä selvitetään, on, miten saadaan maakuntien nuoret naiset pysymään tai palamaan maakuntaan. Lisäksi halutaan selvittää nuorten naisten vaikuttamismahdollisuuksia ja muita pitovoimatekijöitä osallistamalla kohderyhmää moniäänisesti.

35. Lakeland Finland

Yhteyshenkilö:

Raija Forsman toimitusjohtaja, Lahden Seutu – Lahti Region Oy
puh. 040 516 2803, e-mail: raija.forsman(at)lahtiregion.fi

Lakeland Finland -teemaverkoston muodostavat neljä maakuntaa alueorganisaatioineen tai kehittämissyhtiöineen. Verkoston yhteistyössä on mukana Tampereen kaupunki/Visit Tampere, Hämeen liitto/Visit Häme, Lahden Seutu – Lahti Region Oy (Visit Lahti) ja Jyväskylän kaupunki/Visit Jyväskylä Region. Teemaverkosto vahvistaa ylimaakunnallista yhteistyötä, neljän Lakeland Finland -alueen vetovoimaisuutta, uudistaa olemassa olevan verkoston toimintamalleja digitalisaatiota hyödyntämällä ja luo kehittämistoimien avulla uudenlaista lähestymistapaa verkoston ja alueiden pk-yritysten toimintaan sekä vahvistaa pk-yritysten digitalisaatiota (palveluiden ostettavuus asiakkaan sijainnista riippumatta).

36. Etätyöpisteet elinvoiman kasvualustoina

Yhteyshenkilöt:

Heli Talvitie, Leader Aisapari
e-mail: heli.talvitie(at)aisapari.net, puh. 044 238 2014
www.aisapari.net

Miia Hiironen, Pihtiputaan kunta
e-mail: miia.hiironen(at)pihtipudas.fi, puh. 040 714 4453

Etätyöpisteiden teemaverkoston tavoitteena luoda Suomeen koko maan kattava etätyöpisteiden verkosto, jotta etätyöntekijöiden on helppo löytää ne ja että etätyöpisteiden keskeen syntyy yhteistyötä. Etätyöpisteet ovat osa paikallista ja alueellista elinvoimaa, ne tuovat paikallisen osaamisen näkyväksi ja toimivat osaamisen jakamisen ja kehittämisen paikkoina. Etätyöpiste voi olla myös kasvualusta uudelle elinkeinotoiminnalle. Teemaverkoston tavoitteena on, että etätyöpisteiden kehittäjillä ja aluekehittäjille olisi käytössään parhaimmat työvälineet ja tieto tarjota hyvä työpäiväkokemus etätyöntekijöille ja työnantajille. Paremmat puitteet monipaikkaiseen työhön auttavat suomalaisia työntekijöitä jaksamaan paremmin ja työnantajia vastamaan työelämän muutoksiin.

Etätyöpisteiden kehittämistä mallinnetaan hankkeessa mukana olevilla paikkakunnilla ja tiedot jaetaan valtakunnallisesti myös muille etätyöpisteiden kehittäjille ja sparrataan yhdessä toisiamme.

37. Alueellisen aluekehittäjäverkoston käynnistäminen

Varsinais-Suomen liitto (liittojen aluekehitysjohtajien verkosto), Ratapihankatu 36, 20100 Turku
puh. (02) 2100 900, e-mail: kirjaamo(at)varsinais-suomi.fi
Pohjanmaan ELY-keskus (ELY-keskusten E-vastuualueen johtajien verkosto)
puh. 0295 028 500

Alueellisen aluekehittämistoimijoiden yhteisen verkoston luominen, jossa alkuvaiheessa maakuntien liittojen aluekehitysjohtajien ja ELY-keskusten E-vastuualueen johtajien yhteisessä verkostossa sisällöllisenä painopisteenä olisivat erityisesti elinvoimaan liittyvien erityiskysymysten yhteinen käsittely, tiedonvaihto ja hyvien käytäntöjen benchmarkkaus. Teemoja voisivat olla mm. elinkeino- ja työllisyysasiat, innovaatiopolitiikka ja rahoitusinstrumentit. Myös EU-tason ajankohtaisasioita aluekehittämiseen liittyen tulisi verkostossa käsitellä, samoin pohjoismaisia aluekehittämisen toimintamalleja. Yhtenä toimintamuotona olisi osaamiseen lisäämiseen ja tiedonvaihtoon liittyen eri viranomaisten temaattiset ajankohtaiskatsaukset verkoston toimijoille.

Painotus on verkoston jäsenten kyvykkyyksien vahvistamisessa ja vertaisoppimisessa, johon yhteisen verkostoresurssin kautta saataisiin järeävyttä ja vaikuttavuutta. Verkosto olisi käynnistysvaiheen jälkeen avoin kaikille julkisille, aluekehityksen parissa työskenteleville aluetoimijoille. Toiminnalla osaltaan uudistettaisiin aluekehittämisen verkostotyön toimintamalleja.

38. ALAVA - Alueiden vahvuuksista aitoon vaikuttavuuteen

Yhteyshenkilö:

Topi Haapanen puh. +358 40 708 2012, e-mail: topi.haapanen(at)posintra.fi
Posintra Oy Lundinkatu 8, 06100 Porvoo
www.posintra.fi

ALAVA – Alueiden vahvuuksista aitoon vaikuttavuuteen -teemaverkostoaloite nostaa alueelliset vaikuttavuusinvestoinnit tarkasteluun tavoitteenaan varmistaa alueiden vetovoimaisuuden ja elinvoimaisuuden tavoitteluun käyttämien resurssien tehokkuus. Alueiden kokonaisvaltaisen ja kestäväan kehitykseen pohjautuvan suunnittelun yhteensovittaminen elinkeinoelämän kilpailukyky- ja kasvutavoitteiden kanssa on keskeistä. Tähän liittyvät mm. kaupunkien kaavatyön, asuinalue- ja pendelöintiratkaisujen sekä liikennejärjestelmäsuunnittelun ajallinen ja toteutuksellinen oikea-aikaisuus yhdistettynä eri alueiden strategiaan kehittämisteemoihin. Kokonaiskuvan avaaminen auttaa alueita kohdentamaan esimerkiksi koronapandemian vahinkojen paikkaamiseen kohdistettujen tukien tehokasta ja tarkoituksenmukaista käyttöä.

Aluekehittämistoimien vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden vahvistaminen tukee alueiden strategisten tavoitteiden saavuttamista. Kehittäjätoimijoiden pyrkimyksenä on saada aikaan toimintaan sijoitetuilla resursseilla paras mahdollinen hyöty. ALAVA-verkoston uudenaikaisessa verkostoyhteistyössä kehitetään, rakennetaan ja kasvatetaan public–private -yhteistyöhön nojaavia toimijaekosysteemejä monitoimijaisen yhteistyön toimintamalleiksi. Kukin ALAVA-verkostoon osallistuva alue nostaa verkostossa yhteisen oppimisen piiriin omia vaikuttavuutta tavoittelevia pilottiteemoja ja -toimenpiteitä, jotka kohdentuvat vaihtelevasti alueellisten temaattisten kärkialojen mukaan. Verkosto vahvistaa alueiden kehittäjäkyvykkyyksiä, uudistaa ajattelua ja osaltaan varmistaa kehittämistyön vaikuttavuustavoitteiden linjakkuutta. Verkostotyössä hyödynnetään aluekehittäjätoimijoiden laajaa kokemusta tässä ajassa vaikuttavien toimintamallien luomiseksi tulevaisuustietoisella ja osallistavalla yhteissuunnittelulla.

ALAVA-verkosto kokoaa yhteen toimijat, toiminnallisuudet sekä johtamisprosessit, jotka edistävät verkoston toimialueella vahvaa vaikuttavuutta hakevien kansainvälisten osaamiskeskittymien syntymistä ja asemaa. Verkosto yhdistää alueelliset vahvuudet, tavoiteohjelmat sekä teollisuuden vahvat veturit yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoittelemiseksi. Verkosto ylläpitää alueiden vuoropuhelua ja seuraa näiden vaikuttavuushakuista kehitystä. Verkosto todentaa eri aikavälillä tapahtuvia muutok-

sia sekä tuottaa ja kokoaa sidosryhmille tärkeää tietoa. Verkoston alueet toteuttavat omia kärkihankkeitaan avaamalla ne verkostossa yhteiseen keskusteluun ja vaikuttavuusnäkökulman kirkastamiseen. Lisäksi verkosto mahdollistaa ja innovoi investointeja houkuttelevaa ja tavoitteellista toimintaympäristöä. Verkosto kokoaa alueelliset elinkeino-, työllisyys- liikenne- ja ympäristökehityksen politiikat ja -intressit yhteen. Verkosto nojaa kestävyYTEEN ja kansainvälisen yhteistyöhön.

39. Huomisen teollinen maaseutu - elinvoimaa ulkomaisesta työvoimasta

Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry, Pajatie 5, 85500 Nivala
e-mail: seutukunta(at)nihak.fi
www.nihak.fi

Iso ongelma

- Krooninen työvoimapula teollisuudessa, terveydenhuollossa sekä palveluissa
- Yritysten kasvun este
- Pelko yritysten siirtymisestä paremman työvoimasaatavuuden alueille • Palvelut keskittyvät keskustaajamiin
- Alueellinen polarisaatio
- Ulkomaisen työvoiman hankinta, kotouttaminen ja muu palvelutarjonta sirpaleista.
- Väkiluku laskee kaikissa hankealueen seutukunnissa, mutta työpaikka määrä kasvaa
- Huoltosuhde on heikko ja heikkenee
- Alueellinen houkuttelevuus sekä pitovoima on heikko.

Ratkaisu: ”Valikoiva, työperäinen maahanmuutto” yhdessä Invest-in toiminnan kanssa.

Kolme sektoria huomioitava:

- 1. työ (elinkeinotoimijat)
- 2. vapaa-aika (yhdistykset ja muut toimijat)
- 3. perhe, koti ja lepo (kunta- ja koulutusorganisaatiot) Mitä emme tiedä?
- Miten eri sidosryhmät ja organisaatiot toimivat yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi?
- Alueelliset houkuttelu ja kiinnipitotekijät
- Miksi tänne tulla? • Mitä voimme tarjota?
- Kuinka kommunikoida?

Kokonaisuuden toimiminen ratkaisee, eri sektoreiden yhteispeli ongelmanratkaisussa on oleellinen tekijä siinä onnistumisessa.

Hankkeen toimenpiteet:

- Tällä hankkeella kartoitetaan elinkeinoelämän tarpeet lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikajänteellä
- Analysoidaan tulokset ja konseptoidaan työvoimatarpeen täyttämiseen soveltuvat ratkaisut
- Keskeinen tavoite tulevaisuudessa on täyttää työvoimavaje ulkomaalaisella, ammattitaitoisella työvoimalla
- Kerätään kokemukset alueelle jo sijoittuneilta ulkomaalaisilta päätöksen teon ja toimenpide suunnittelun tueksi
- Kokemusten kerääminen ulkomaista työvoimaa jo käyttäneiltä työnantajilta
- Ymmärretään eri sektorin toimijat strategisina resursseina ja käytetään niitä joustavasti työvoimatarpeen täyttämässä sekä tänne saapuvan työvoiman sitomisessa paikalliseen yhteisöön.
- Kerätään alueen keskeiset toimijat samaan foorumiin, rakennetaan ja testataan yhteistyön malli
- Rakennetaan perustaa Suomen teollistuneimman maaseudun brändäykselle

Hankealue: Pohjois-Pohjanmaan maakunta, Nivala-Haapajärven seutukunta, Sievin kunta, Ylivieskan kaupunki, Keski-Pohjanmaan maakunta, Kaustisen seutukunta

40. Vientirannikon vihreä piilaakso

Centria-ammattikorkeakoulu Oy, Talonpojankatu 2, Kokkola
puh. (06) 868 0200, e-mail: info(at)centria.fi

Vientirannikolla sijaitseva teollisuus vastaa merkittävästä osasta Suomen vientiä, tämän teollisuuden kehittyminen, kasvaminen ja resilienssi ovat Suomen talouden kannalta merkittävässä roolissa. Vientirannikon vihreä piilaakson teemaverkoston tavoitteena on luoda Suomelle elintärkeän vientirannikon vihreän siirtymän ekosysteemien verkosto. Ekosysteemien verkosto nojautuu alueen vahvaan energia- ja teknologiaosaamiseen, sekä siihen erikoistuneeseen ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys-, innovaatioja koulutustoimintaan. Ekosysteemien verkoston innovatiivinen kumppanuusmalli mahdollistaa alueen syvän ja laajan yritystoiminnan kehittämisen, pohjaten korkeakoulujen toteuttamaan TKI-työhön sekä opiskelijoiden muodostamaan potentiaaliin yritysten kasvun voimavarana, uusien kestävien innovaatioiden luojina sekä mahdollisina uusina yrittäjinä.

Vientirannikon avoimen yhteiskehittämisen kautta luodaan Suomeen uusi huippuosaajakeskittymä, joka kasvattaa aktiivisesti alueen osaamis pohjaa sekä luo uusia innovaatioita. Ekosysteemien verkosto nostaa jo tunnistetun vientirannikon potentiaalia sekä vahvistaa Pohjamaalta Ruotsin ja Norjan kautta maailmalle vievän kasvukäytävän roolia kansallisesti sekä globaalisti. Ekosysteemien verkosto mahdollistaa alueen yritysten välisen, ja toimialarajat ylittävän, tehokkaamman ja tuloksellisesti vahvemman toiminnan, mikä luo alueesta mielenkiintoisemman niin uusille yrityksille, sijoittajille kuin opiskelijoille. Vientirannikon vihreä piilaakso houkuttelee alueelle myös maailmalta uusia osajia sekä uusien ratkaisuiden myötä alueen vientimahdollisuudet kehittyvät ja kaupallisten investointien saantimahdollisuudet paranevat, mikä toisaalta vaikuttaa myös alueen vetovoimaan positiivisesti.

41. Kansainvälisille markkinoille – verkostoilla vauhtia mikroyrityksille

Kontaktihenkilö: Ilkka Peltola, toiminnanjohtaja
Keskipiste-Leader ry
e-mail: ilkka.peltola(at)keskipisteleader.fi
www.keskipisteleader.fi

Tavoitteena on luoda mikroyritysten ympärille kattava yritysten tukipalveluja tarjoava verkosto, joka auttaa yritysten kansainvälistymisessä. Verkostossa tehtävien kokeilujen avulla synnytetään uusia toimintatapoja ja malleja mikroyritysten tueksi. Kehittämissyhtiöillä ja seutuorganisaatioilla sekä kuntien elinkeinotoimilla ja Leader-ryhmillä on yritysneuvonnan ja rahoituksen kautta suora yhteys yrityksiin, joita voi kannustaa ja tukea kansainvälistymistoimissa. Yliopistojen tehtävänä teemaverkostossa on tuottaa näyttöön perustuvaa tutkittua tietoa, joka tukee ja suuntaa kehittämistoimenpiteitä. Verkosto synnyttää uuden yhteistyömallin, joka edistää uusien hankkeiden kautta mikroyrityksille tärkeitä toimintoja.

Verkoston toiminnan keskeiset painopisteet ovat:

1. Mikroyritysten uudet tavat kansainvälistyä erityisesti digitaalisuutta hyödyntäen
2. Mikroyritysten tilannekuvan tarkentaminen ja hyvien käytäntöjen osoittaminen tilastollista ja muuta tutkimusaineistoa hyödyntämällä
3. Mikroyritysten kansainvälistymismallin kehittäminen ja levittäminen
4. Ilmastonmuutosta hillitsevien innovaatioiden ja kokeilujen tukeminen mikroyrityksissä

5. Omistajanvaihdosten edistäminen ja yritykselle jatkaja -kampanja
6. Monipaikkaisuuden edistäminen ja yhteisöllisten työtilojen ja niiden markkinoinnin kehittäminen nykyaikaista viestintää hyödyntäen

Verkosto toimii vähintään kolmen maakunnan eli Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Keski-Suomen alueilla.

42. Uudistavan teknologian ja älymaatalouden teemaverkosto Väli-Suomeen

Savonia-ammattikorkeakoulu

Heli Tossavainen, TKI-suunnittelija, Tradenomi YAMK, Ruokaliiketoiminta

puh. 044 785 6692, e-mail: Heli.Tossavainen(at)savonia.fi

www.savonia.fi

Uudistavan teknologian ja älymaatalouden teemaverkoston muodostavat kuusi kuntaa neljän maakunnan alueella, kolme ammattikorkeakoulua, kolme ammattiopistoa sekä Luonnonvarakeskus. Verkostossa on mukana myös harvaan asutun maaseudun Rural Industry Digital Innovation Hub. Teemaverkoston tehtävänä on vahvistaa älykkään alkutuotannon osaamiskeskittymiä sekä tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäyttöä Väli-Suomen alueella. Verkostossa kehitetään valmiita TKIympäristöjä teknologiayrityksille kiinnostavaksi kokonaisuudeksi ja kansallisesti merkittäväksi soveltavien teknologioiden testausympäristöksi. Samalla lähennetään teknologiatoimijoita ja alkutuotannon yrittäjiä toisiinsa sekä alueelliseen kehittämistyöhön. Verkostossa testataan teknologiatreffejä ja Hackathoneja maatalousyrittäjien, teknologiavalmistajien, kouluttajien sekä osaamiskeskittymien toimijoiden välillä. Tavoitteena on uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja lisäarvon synnyttäminen alkutuotannon, jalostuksen ja teknologian aloille. Verkoston muodostavat Iisalmen, Kannuksen, Kiuruveden, Nivalan ja Saarijärven kaupungit, Vieremän kunta, Centriaammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Savonia-ammattikorkeakoulu, KeskiPohjanmaan koulutuskuntayhtymä, Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto, Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä sekä Luonnonvarakeskus.

43. Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan alue

Uudenmaan liitto / Nylands förbund

Esterinportti 2 B / Estersporten 2 B

00240 Helsinki / Helsingfors

puh. +358 9 476 7411, e-mail: toimisto(at)uudenmaanliitto.fi

www.uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto ja Pirkanmaan liitto ehdottavat uutta Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan aluetta osaksi alueiden välisen verkostoyhteistyön temaattista verkostoa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan alueverkoston tavoitteena on vahvistaa Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvinta aluetta sekä vahvistaa kiinnittymistä kansainvälisiin verkostoihin. Verkoston yhteistyöllä tähdätään kokonaisuudessa tki-rahoituksen tason nostoon sekä erityisesti kilpaillun EU-rahoituksen saannon huomattavaan lisäykseen tulevalle ohjelmakaudella. Yhteistyöllä pyritään päälekkäisyyksien karsimiseen sekä parempaan osaamis-, tutkimus- ja kehittämistyön ennakkointiin.

44. Smart Blue Industry -toimintakonsepti ja kansallinen ekosysteemi

Turun kaupunki, Joukahaisenkatu 3-5 A Teemaverkosto, 20520 Turku
 puh. 02 330 000 (vaihde), e-mail: turun.kaupunki(at)turku.fi
 Turku Science Park Oy, AI Business Academy
 puh. 010 321 8800 (palvelunumero)
 www.turkubusinessregion.com

Meriteollisuus on Varsinais-Suomessa muotoutunut monitahoiseksi ja aktiiviseksi verkostoksi. Sen toimijoina on useita yrityksiä, joille meriteollisuus on vain osa kokonaisliiketoiminnasta. Varsinais-Suomelle meriteollisuuden globaali kilpailukyky on merkittävämpi asia kuin verkoston yksittäisille yrityksille. Meriteollisuusverkosto ulottuu usealle alueelle Suomessa ja Itämeren rantavaltioissa. Se kaipaa muuttuvassa maailmantilanteessa uudenlaisia toimintaavauksia ja innovaatiotoimintaa mahdollistavien rakenteiden kehittämistä. Konseptissa keskitytään neljän virran (data-, materiaali-, finanssi- ja ihmisvirrat) kehittämiseen digitaalisempaan ja tehokkaampaan suuntaan. Toimenpidekokonaisuuden sisällä toteutetaan kansainvälistä Maritime growth -kasvuohjelmaa, jossa alueen kärkiyritykset kehittävät uusia liiketoimintakokonaisuuksia yhdessä kasvuyritysten kanssa erillisen ohjelman kautta.

45. SIXNET – alueiden teollisuusverkosto

Yhteyshenkilö: Heini Wallander, asiakkuusvastaava, älykkäät koneet ja automaatio, investoinnit ja kansainvälinen toiminta
 Business Tampere
 puh. 040 735 5177, e-mail: heini.wallander(at)businesstampere.com
 www.businesstampere.com

Teollisen valmistuksen säilyttäminen hyvinvointimme kulmakivenä vaatii globaalissa toimintaympäristössä yliaalueellista yhteistyötä. Tähän tarpeeseen vastaa valmistavan teollisuuden yhteistyöalusta ja -aloite Sustainable Industry X (lyhennettynä SIX). SIXNET hanke-ehdotuksella yliaalueelliselle SIX-toiminnalle luodaan kehikko ja toimintamallit, sekä lähdetään toteuttamaan toimintaa käytännössä eri alueiden hyödyksi. SIXNET-ehdotus keskittyy kolmen osa-alueen edistämiseen:

- 1) Yliaalueellisten toiminnan, työkalujen ja kehittämisen toimintamallin luominen,
- 2) Yritysten yhteisen TKIO-tiekartan jalkauttaminen toiminnaksi eri alueilla
- 3) Hybridimuotoinen roadshow, tavoitteena koota yhteen teollisuuden TKIO-päättäjät, tutkimus/koulutus- ja julkistoimijat keskustelemaan konkreettisista ylimaakunnallisista kehityshankkeista yhteisen tiekartan mukaisesti. Alustavasti SIXNET-hankeeseen osallistuvat toimijoita Pirkanmaalta, Pohjois-Pohjanmaalta, Etelä-Karjalasta, Päijät-Hämeestä, Etelä-Pohjanmaalta ja Keski-Suomesta.

46. MORE – uudistuva teollisuus ja yritystoiminnan läheisyyden ekonomian vahvistuminen

Yhteyshenkilö:
 Outi Myllymaa, hankekoordinaattori, e-mail: outi.myllymaa(at)linnan.fi
 Linnan Kehitys Oy / Hämeenlinnan kaupunki

Suomen kasvukäytävän keskipisteessä, E12 (VT3) varrella, kehitetään Etelä-Suomen vihreintä ja vetovoimaisinta tuotannon, logistiikan, kiertotalouden ja HCT-liikenteen mega-ekosysteemiä (MORE Industrial Park). Alue toimii aitona innovaatio- ja kehittämisalustana älykkäille tavaroiden, palveluiden sekä osaamisen liikkumisratkaisuille.

Alue sijaitsee Janakkalan kunnan ja Hämeenlinnan kaupungin liittymäkohdassa, kytkeytyen luontaisesti Helsingin Vuosaaren satamaan (asiantuntija-kumppanuusrooli), Port of Helsinkiin, ja mahdollistaen logistiikkakäytävän (Suomen kasvukäytävä) syöttö- ja jakeluliikenteen kokonaisuuden kehittämistä. Alueen saavutettavuus on keskeinen, myös Pirkanmaan, Turun sekä Lahden keskeisten liikenneväylien solmukohdassa.

Toimintaympäristössämme käynnissä olevat merkittävät muutokset pandemia, ilmastotavoitteet, ja uusiutumisen tarpeet; teollisuuden uudistuminen -vihreä siirtymä, digitalisaation edistäminen, uusiutuva energia sekä vaihtoehtoiset polttoaineet ovat teemoja, joihin MORE Industrial Park – ekosysteemi kumppaneineen tarjoaa logistiikka –alan pilotti- sekä innovaatioympäristön, mahdollistaen vastuullisten ja asiakaslähtöiset ratkaisujen yhteiskehittämisen eri sektoreiden toimijoiden kanssa.

Selvitysten (FCG/v.2020) mukaan raskaan liikenteen laadukkaiden, turvallisten ja vastuullisten taukopaikkojen tarve kasvaa pääkaupunki- ja suurten kaupunkien läheisyydessä. Erityisesti kasvavan High Capacity Transport – kuljetusten (HCT) tarpeiden huomioiminen on keskeistä. Jo nyt VT3:lla kulkee n. 30 000 ajoneuvoa vuorokaudessa ja alueellista raskasta kalustoa liikkuu n. 1 000 yksikkö vuorokaudessa. Hyvällä suunnittelulla sekä ennakoinnilla voidaan vaikuttaa liikenteen sujuvuuteen, oikea-aikaisuuteen sekä päästöihin.

Tavoitteena on muodostaa laajempia, kumppanuuksiin perustuvia, uudistuvan teollisuuden yhteistointialueita, jotka yhdessä – ekosysteeminä tarjoavat vastuullisia, asiakasyrityslähtöisiä ratkaisuja, houkuttelevat kansainvälisiä sijoituksia ja edistävät ratkaisullaan ilmastotavoitteiden saavuttamista. Esimerkkinä Helsingin Sataman/Port of Helsinki ja MORE:n yhteisen logistiikkakäytävän ja syöttö- ja jakeluliikenne kokonaisuuden älykäs kehittäminen ja vihreän siirtymän edistäminen.

Kehittämistoimenpiteillä vastataan 1. yritystoiminnan uudistumiseen (kestävät, älykkäät ratkaisut) ja läheisyyden ekonomian (saavutettavuus, liikenneväylien solmukohta) vahvistaminen sekä 2. HCT - liikenteen ja Transport Park kokonaisuuden kehittäminen.

Kokonaisuudelle laaditaan erillinen viestintäsuunnitelma ja se toteutetaan laajassa yhteistyössä eri kumppaneiden, sidosryhmien kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti.

Tuloksena syntyy älykäs ja vihreä syöttö- ja jakeluliikenteen keskittymä, joka edistää talouden rakennemuutosta, vastuullista liiketoimintaa, logistiikka-alan uudistumista, kestävän infrastruktuurin kehittämistä ja robotiikkaa / digitalisaatiota.

Erityisesti HCT –kuljetusten osalta voidaan kansallisesti saavuttaa kuljetusten ennakoitavuutta, vähentää päästöjä, toimia ylivuotokohtana ja luoda uutta liiketoimintaa sekä työpaikkoja. Pidemmällä aikavälillä hankkeella on keskeinen vaikuttavuus Suomen vientiteollisuudelle sekä myös hiilineutraali Eurooppa 2050 ja Suomi 2035 tavoitteiden saavuttamiseen.

Hankkeen toimenpiteet tukevat kansallista kaupunkistrategiaa, vahvistavat elinvoimaa, edistävät vihreää siirtymää/talouden rakennemuutosta, digitalisaatiota, kestävän infrastruktuurin kehittämistä Suomen kasvukäytävän teemojen; älykkäitä ja ympäristöystävällisten liikkumis- ja energiamuotojen kehittämistä sekä käyttöönottoa sekä alueellisia selviytymissuunnitelmia (KantaHäme) sekä strategioita (Vihreän kasvun Häme 20-25).

47. Logistiikan innovaatio- ja kehittämisverkosto

Hämeen ammattikorkeakoulu, PL 230 13101 Hämeenlinna, puh. 03 6461

Centria-ammattikorkeakoulu, LAB ammattikorkeakoulu
www.hamk.fi

COVID19-tilanne on pakottanut pienyrittäjät digiloikkaan, joka käytännössä monen kohdalla on tarkoittanut digitaalisten myyntikanavien haltuunottoa. Digitaalisen myyntikanavan hyödyntäminen vaatii kuitenkin myös toimivaa, kustannustehokasta ja joustavaa logistiikkaa ja ekosysteemejä.

Monet COVID19 –epidemian mukanaan tuomat muutokset asiakkaiden käyttäytymisessä ja liiketoimintaprosesseissa ovat tulleet jäädäkseen. Tarvitaan myös pidemmän tähtäimen kehittämistä ja kestäviä ratkaisuita. Digitalisaation ohella yksi muutosta vauhdittava tekijä on päästövähennystavoitteet, joihin voidaan osin vastata uusilla, tehokkaammilla logistisilla ratkaisuilla ja verkostoyhteistyöllä.

Yhteensä 6 eri maakunnassa toimivan, LAB-ammattikorkeakoulun (Päijät-Häme, Etelä-Karjala), Centria-ammattikorkeakoulun (Keski-, Pohjois- ja Pohjanmaa) ja Hämeen ammattikorkeakoulun (Kanta-Häme) yhteinen ”Logistiikan innovaatio ja kehittämisverkosto”-hanke” pureutuu näihin kysymyksiin. Hanke toteutetaan yhteistyössä ko. maakuntien eri aluetoimijoiden mm. kaupunki- ja maakuntaliittojen, ely-keskusten, sairaanhoitopiirien, kehittämissyhtiöiden ja virastojen kanssa.

Hanke palvelee erityisesti pk-sektorin yrityksiä mm. tuomalla uusia asiakkaita ja logistiikkapalveluita. Kehittämällä logistiikkaketjujen joustavuutta ja kustannustehokkuutta voidaan tukea myös uusien liiketoimintamallien kehittymistä. Hankkeen keskeinen, Lyhyen aikavälin nopeita tavoitteita on pk -yritysten liiketoiminnan elvyttäminen innovatiivisen logistiikkaverkoston ja digitaalisten ratkaisujen kautta. Pitkän aikavälin tavoite on logistiikan toimintakulttuurin muutos, joka luo uutta liiketoimintaa.

Käytännön toimenpiteinä on joukkoistukseen perustuvan logistiikka-alustan käyttöönotto eri puolilla Suomea. Alusta tuo esille logistiikan resurssit ja tarpeet yhdistäen ne. Tämä lisää toimitusketjujen läpinäkyvyyttä, joustavuutta ja palvelee myös haja-asutusalueiden tarpeita lisäten maaseudun elinvoimaisuutta. Alustan hyödyntämiseen liittyen kehitetään pk-yrityksien liiketoimintaa palvelumuotoilun keinoin.

Keskeisinä logistiikkaverkoston solmukohtina ovat eri maakuntien logistiikka-alueet, jotka ovat nimetty liikennejärjestelmäsuunnitelmissa (LJS). Hankkeen verkoston luominen käynnistetään näiltä logistiikka-alueilta ja kehitystyö kiinnitetään jo käynnissä oleviin kehittämishankkeisiin. Hankkeen tuloksena syntyvää, digitaalisia ratkaisuja, liiketoimintamalleja ja yhteiskehittämistä kuvaavaa logistiikkakonseptia pilotoidaan erityisesti näillä alueilla. Kehitystyössä huomioidaan logistiikka-alueiden erityispiirteet, digitaalisuuden mukanaan tuomat mahdollisuudet, pk-yrityksien liiketoiminnan elpymisen ja uudistuminen, resurssitehokkuuden myötä saavutettava vähähiilisyys ja nykyaikaisen toimintakulttuurin edistäminen, johon kuuluu myös tasa-arvon ja sukupuolinäkökulman huomioiminen mm. nykyaikaistamalla työkalujen ja liiketoiminnan lisäksi logistiikkatoimialaan liittyviä asenteita ja käytäntöjä.

Hankkeen tuloksena pk-yrityksien liiketoiminta elpyy ja kehittyy hyödyntämään digitaalisia ratkaisuja, asiakaslähtöisen liiketoiminnan periaatteita ja yhteiskehittämistä. Pk-yritykset ja sidosryhmät tuntevat joukkoistamisen ja yhteiskehittämisen edut ja toimintatavat. Yhteistyötä tehdään toimijoiden välillä aiempaa enemmän niin alueellisesti kuin ylimaakunnallisestikin. Myös logistiikan solmupisteet uudistuvat ja tukevat jatkuvaa innovaatiotoimintaa ylimaakunnallisesti.

48. Vesialan teemaverkosto Itä- ja Pohjois-Suomen alueen verkostoyhteistyönä

Savonia-ammattikorkeakoulu oy, Kuopio Water Cluster
 PL 6 (Microkatu 1C), 70201 Kuopio
 e-mail: savonia(at)savonia.fi
 www.kuopiowatercluster.com

<http://ymparistotekniikka.savonia.fi> Hanke-esityksen tavoitteena on vahvistaa koordinoitua alueellista erikoistumista sekä profiloitunutta yhteistyötä vesialalla. Hanke toteuttaa Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen älykkään erikoistumisen strategian valintoja (puhtaat teknologiat ja vähähiiliset ratkaisut, ICT ja digitalisaatio, innovatiiviset teknologiat ja tuotantoprosessit), joissa IP-alueella on tunnistettu olevan monipuolista osaamista. Yhteisen strategian valinnat luovat perustan uudelle ylimatekunnalliselle yhteistyölle, jota hanke-esitys vahvistaa.

Tavoitteena on muodostaa koordinoitusti toimiva, ylimatekunnallinen vesiosaamisen verkosto, joka edistää alueellista erikoistumista ja profiloitunutta yhteistyötä vesialalla ilmenevien laaja-alaisten haasteiden ratkaisemiseksi sekä uuden liiketoiminnan syntymiseksi vesiosaamiseen pohjautuen. Koordinoitusti toimivan vesialan teemaverkoston tavoitteena on:

Mahdollistaa vesi-intensiivisten teollisuusalojen sekä yhdyskuntien kestävä toiminta sopusoinnussa vesistöjen/luonnon kanssa ja edistää kiertotalouden toteutumista osana uudistuvaa vesien käsittelyä Luoda edellytyksiä uusien innovaatioiden ja uuden liiketoiminnan muodostumiselle vesiosaamisesta Avata väyliä kv-yhteistyöhön ja kv-liiketoimintaan edistämällä aktiivisesti EU-tason klusteriyhteistyötä sekä verkostoitumista tutkimusorganisaatioiden ja yritysten välillä

Hankekonsortio koostuu seuraavista toimijoista:

Kuopio Water Cluster, Savonia amk, Pohjois-Savo (koordinaattori)
 Allied ICT Finland Water Ecosystem, Pohjois-Pohjanmaa
 Blue Economy Mikkeli, Etelä-Savo

49. Biojalostuksen sekä lääke- ja terveysteknologia-alan modernin valmistuksen verkosto

Turun kaupunki ja Turku Science Park Oy
 Yhteyshenkilö: Tero Piispanen MSc, MBA, Senior Executive, HealthTurku
 puh. +358 400 781 683, e-mail: tero.piispanen(at)turkubusinessregion.com
 www.turkubusinessregion.com
 www.healthbio.fi

Teknologinen kehitys niin biojalostuksen kuin lääke- ja terveysteknologiasektorin tuotteissa sekä valmistustavoissa on johtamassa markkinoiden murrostilanteeseen, jossa uudenlaiset tuotteet vauhdittavat markkinoiden kasvua. Osaamisintensiivisellä valmistuksella on mahdollisuus saavuttaa merkittävää tuotteiden laatuun, kustannuksiin, ympäristövaikutuksiin ja markkinoiden muutosten ennakoimiseen (vrt. koronapandemiaan liittyvät satavuusongelmat Euroopassa) liittyvää kilpailuetua. Suomessa toimiva lääke- ja terveysteknologia-ala on miltei kaksinkertaistanut tuottamansa arvonlisän vuosina 2008–2018, samaan aikaan kun Suomen koko yrityssektorin arvonlisä hienoisesti laski. Tutkijat korostavat, että lääke- ja terveysteknologia uutena menestysalana vaatii myös jatkossa uusia panostuksia ja yhteistyön jatkumista.

Koska suomalainen lääketutkimus ja -teollisuus on lähtenyt digitalisaatiossa hyvin liikkeelle, edellytykset profiloitua maailmalla edelläkävijäksi on olemassa ja tätä kautta vahvistaa alan kilpailukykyä

maailmalla. (VTT, 2021). Käytännön toimenpiteinä VTT:n selvitys ehdottaa verkottumista yli teollisuusrajojen, sillä monet digitalisaatioon liittyvät kysymykset ja haasteet tuotannollistamiseen liittyen ovat VTT:n mukaan yhteisiä metsä- ja pakkausteollisuuden kanssa.

Nyt suunniteltu ylläalueellinen temaattinen verkosto tehostaa alueiden resurssien käyttöä ja yhdistää alueiden osaamisprofiilit laajemmaksi kokonaisuudeksi. Verkoston tavoitteena on aktivoida alueiden ja toimialojen TKI-yhteistyötä ja synnyttää alueille uutta osaamispääomaa ja kestäväää liiketoimintaa. Lisäksi verkostoyhteistyöhanke parantaa yritysten kansainvälistymisvalmiuksia ja vahvistaa alan teollisuuden ja alueiden vetovoimaa kansainvälisten investointien saamiseksi ja noudattaa siten myös Suomen terveystalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian tavoitteita (Tiekartta 2020-2023).

50. Pelialan teemaverkosto

Neogames Finland Association
www.neogames.fi

TAUSTAA

Peliala on yksi viime vuosikymmenen voimakkaimmin kasvaneista toimialoista Suomessa. Kymmenen vuoden aikana pelialan vuotuinen liikevaihto on noussut n. €100 miljoonasta yli kahteen miljardiin ja vuosi 2020 tulee olemaan kuudes peräkkäinen vuosi, kun pelialan liikevaihto ylittää €2 Mrd. Kymmenen vuoden aikana toimialan työllistyvyys on yli kolminkertaistunut n. 1100 työntekijästä lähes neljään tuhanteen. Pelialan verotuotot samalta ajalta ovat selkeästi yli €2Mrd ja peliala on myös tuonut Suomeen satoja miljoonia ulkomaista riskipääomaa ja satoja alan korkeatasoista kansainvälisiä huippuosaaajia.

Pääkaupunkiseutu kuitenkin dominoi edelleen pelialan kehitystä vaikka n. puolet pelialan yrityksistä sijaitsee pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Neogamesin toukokuussa julkaistavan selvityksen mukaan Pääkaupunkiseudun peliyritykset tuottavat yli 90% alan liikevaihdosta ja työllistävät lähes 80% alan työntekijöistä.

Maakunnallisten pelialan kehittämishankkeiden keskeydyttyä edellisen rakennerahistokauden lopussa, alan yritysten määrä on kuitenkin kääntynyt valtakunnallisesti laskuun ja uusien yritysten perustamisesta on tullut pandemian myötä aikaisempaa haastavampaa. Ulkomaalaisten huippuosaaajien houkuttelu pääkaupunkiseudun ulkopuolelle on osoittautunut merkittäväksi haasteeksi ja alan sukupuolitasapainonmyönteinen kehitys alueilla polkee paikallaan. Suomessa kuitenkin oli 2020 lopussa 46 yli miljoonan liikevaihtoa tekevää peliyritystä joista 15 pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Nämä pelialan miljoonaluokan maakunnalliset osaamiskeskittymät sijaitsevat Tampereella, Oulussa, Turussa, Kajaanissa ja Kotkassa. Muut merkittävät alueelliset keskittymät ovat Jyväskylässä, Kuopiossa, Lahdessa ja Vaasassa. Tämä osoittaa, että alueilla on paljon potentiaalia pelialan kasvuun, mutta toimenpiteitä tarvitaan.

Pelialan koulutuksen osalta tilanne on ollut päinvastainen. Valtaosa pelialan koulutuksista on toteutettu käytännössä pk-seudun ulkopuolella. Suuri osa pk-seudun ulkopuolisesta yritystoiminnasta on syntynyt alueella sijaitsevan koulutuksen seurauksena. Menestyneimmillä alueilla on koulutuksen lisäksi suoritettu muitakin tukitoimia, joiden tarkoituksena on ollut tukea opiskelijalähtöisiä tiimejä ja start-upeja, kehittämällä liiketoiminnallisia mahdollisuuksia. Tämä start-up -vaihe on merkittävä osa pelialan ekosysteemin elinvoimalle. Onnistuessaan, uudet yritykset voivat yltää hämmästyttä-

viin saavutuksiin jopa hyvin lyhyellä aikajaksolla, mutta myös epäonnistumiset vievät alaa eteenpäin, koska yksilöiden kokemus kehittyi siten, että heistä voi tulla kaivattua, osaavaa työvoimaa kasvaville yritysille.

Peliala on harvoja aloja, jossa toimintapaikkakunnalla ei ole suurtakaan merkitystä ja esim. alueiden sisäisen ja alueiden välisen älykkään erikoistumisen avulla voidaan luoda innovaatioekosysteemejä, joiden avulla myös alueellinen elinkeinoelämä voi laajemmin uudistua hyödyntäen pelitoimialan paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja.

Pelialan valtakunnallisen temaattisen verkoston tavoitteena on edesauttaa maakuntien pelitoimialan kestävästä kehitystä valtakunnallisesti koordinoituna maakuntien ja pääkaupunkiseudun yhteistyössä ja kääntää yritysten määrä jälleen kasvuun. Pohja tälle yhteistyölle luotiin pienimuotoisesti vientimatkojen ja tapahtumien muodossa alueiden omalla rahoituksella jo edellisen rakennerahastokauden aikana 2013 – 2019 ja siihen osallistui parhaimmillaan 6 aluetta (Helsinki, Oulu, Turku, Kotka, Kajaani ja Joensuu). Toiminnan tulokset olivat hyvät, mutta rakennerahastokauden päätyminen katkaisi yhteistoiminnan rahoituksen ja yhteistoiminnan toteutuksen.

VALTAKUNNALLINEN PELIALAN KEHITTÄMISHANKE 2021 -2023

Edellisen rakennerahastokauden jälkeen eri maakuntien välinen ero pelialan kehitykseen käytettävissä olevassa panostuksessa on kasvanut. Jotkin alueet kykenevät jossain määrin rahoittamaan pelialan kehitystoimintaa, mutta useimmilla kehitystoiminta on ollut vähäistä, olematonta tai heikosti rahoitettua. Maakunnissa on kuitenkin pelialan suhteen paljon kasvupotentiaalia ja lähes kaikista olemassa olevista osaamiskeskittymistä löytyy jo nyt menestyviä pelialan yrityksiä. Vaikka toiminta pelialalla on globaalia (98% pelialan liikevaihdosta tulee viennistä) alueelliset ja valtakunnalliset alihankintaverkostot ja alueelliset erikoistumisstrategiat näyttävät myös roolia pelialan tulevaisuuden kasvussa. Tulevaisuuden verkostoyhteistyötä on suunniteltu jo parin vuoden ajan, mutta alueellisen rahoituksen löytäminen on osoittautunut haastavaksi. Tämän vuoksi rahoitusta haetaan nyt ajalle 2021 – 2023 pelialan kehitystoimien jatkamiseen ja laajentamiseen alla kuvatun mukaisesti.

TEEMAVERKOSTON TAVOITTEET JA TOIMINTAMALLI

Toiminnan tavoitteena on Suomen pelialan osaamisen, yritystoiminnan, markkinoinnin ja hautomotoiminnan kehittäminen maakuntien, ja pääkaupunkiseudun välisenä laajamittaisena yhteistyönä. Hankkeen aikana luodaan pelialan alueellisiin osaamiskeskittymiin niiden tarpeeseen soveltuva peliala kehittämistoiminnan toimintamalli, johon sisältyy sekä paikallinen hautomo-, että valtakunnallinen kiihdyttämötoiminta. Kehittämistoiminnan tavoitteena on alueellisten peliklusterien vahvistaminen, alueellisen peliyritystoiminnan toimintamahdollisuuksien parantaminen, yhdenvertaisten ja tasa-arvoisten polkujen luominen alan yrittäjyyteen ja tätä kautta mm. uusien työpaikkojen ja peliyritysten luominen.

Kehitystyötä koordinoidaan valtakunnallisesti ja tähän tehtävään valitaan koordinaattori. Hautomotoiminta järjestetään alueellisin resurssein ja koordinaatio- ja kiihdyttämötoiminta valtakunnallisen koordinaattorin toimesta. Hankkeen koordinaattori huolehtii mm. kokonaisuuden kilpailutusten, viestinnän ja hankkeen hallinnoinnin hoitamisen. Hankkeen aikana luotava yhteistyöverkosto toimii myös best-practise sharing alustana alueellisten hautomoiden välillä.

Koordinaattori myös kartoittaa ja kontaktoi hautomoyrityksille soveltuvia kansainvälisiä ja kotimaisia julkisia ja yksityisiä rahoitusinstrumentteja (esim. VC:t, bisnesenkelit, kansallinen rahoitus ja EU-rahoitukset). Hankkeen aikana luodaan rahoitusyhteistyökumppaneidensa kanssa viitekehys, jossa myös yksityinen rahoitus ja yksityisen rahoituksen markkinalähtöinen neuvonta on saatavissa yhteisen viitekehysten kautta.

Hanke markkinoi Suomea pelialan osaamiskeskittymänä. Markkinoinnin tavoitteena on, paitsi alueellisen liiketoiminnan kasvattamisen ja työpaikkojen luomisen lisäksi myös kestävä kehityksen mahdollistavien toimintamallien laaja käyttöönotto koko Suomen pelialalla ja osajahoukuttelu kroonisesta työvoimapulasta kärsivälle toimialalle.

51. Vanhus ja vammaisalan osaamis- ja kehittämissyksikkö

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pieksämäen kampus Huvilakatu 31 B, 76130 Pieksämäki
Yhteyshenkilö: Päivi Niiranen-Linkama, asiantuntija, TKI, KT, Diakonia-ammattikorkeakoulu
Huvilakatu 31 B, 76130 Pieksämäki
e-mail: paivi.niiranen-linkama(at)diak.fi, puh. 040 5090408

Ikääntyneen väestön osuus kasvaa Etelä-Savossa muuta maata nopeammin ja väestön ikärakenne on vinoutunut vanhempiin ikäluokkiin päin. Kasvavaksi haasteeksi on muodostunut osaavien tekijöiden löytäminen työmarkkinoilta poistuvien tilalle. Erityisesti sote-ala sisältäen vanhus- ja vammaispalvelut, on kärsinyt jo pitkään työvoimapulasta. Etelä-Savossa on tarve sekä koulutustason nostoon että täydennyskoulutukseen. (Etelä-Savo, Maakuntaohjelma 2018-2021.)

Diak toteuttaa parhaillaan alueen yhteistyökumppaneiden kanssa hankkeita, joissa vahvistetaan vammais- ja vanhusalan vetovoimaa ja osaamista ja pyritään siten vaikuttamaan työvoiman saatavuuteen, osaamiseen ja palvelujen vaikuttavuuteen. Edellä olevia näkökulmia halutaan vahvistaa edelleen siten, että alueella syntyisi lisää vanhus- ja vammaisalan perus- ja erikoisosaamista, täydennyskoulutusta sekä vaikuttavaa TKI-toimintaa. Tämä toiminta muodostaisi alueellisen ja valtakunnallisen vanhus- ja vammaispalvelujen osaamisen keskittymän, joka rakentuisi alueellisista ja valtakunnallisista alan toimijoista ja verkostoista. Diakin roolina olisi koordinoita toimintaa alueellisesti ja valtakunnallisesti ja tuoda erityisosaamistaan verkostossa hyödynnettäväksi.

On tärkeää, että niukoilla resursseilla saadaan mahdollisimman paljon hyvinvointia. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii palvelujen sekä kustannus- että vaikuttavuusarviointia päätöksentekoa varten. Diakonia ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikössä on asiantuntemusta sosiaalitaloudesta sekä terveystaloustieteestä. Tätä asiantuntemusta tultaisiin hyödyntämään suunnitellun keskittymän toiminnassa.

Vanhus- ja vammaisalan osaamis- ja kehittämissyksikön/keskittymän alustavat keskeiset painopisteet:
1) Vanhus- ja vammaistyön TKI- ja palvelutoiminnan vahvistaminen kestävien, ja vaikuttavien (ekososiaalisten) hyvinvointipalvelujen näkökulmasta. Keskeisenä vahvuutena tutkimus- ja kehittämistyössä on Diakin taloudellisesti kestävä ja vaikuttava sosiaali- ja terveysala - osaamiskeskittymän tuki.

2) Tutkimus- ja kehittämistoimintaan pohjautuva vanhus- ja vammaisalan erityisosaaminen

3) Vanhus- ja vammaisalan perus- ja amk-koulutus yhteistyössä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa (Kirkkopalvelut ry, toinen aste jne.)

Digitalisaatiota hyödynnettäisiin jatkossa työpaikoille suunnatuilla täydennys- ja tilauskoulutuksilla. Tämä vahvistaa täydennys- ja erikoistumiskorkeakoulutuksen alueellista saavutettavuutta. Kehittämistoiminnan tuloksena pystyttäisiin vastaamaan nykyistä paremmin vanhus- ja vammaistyön alueellisiin ja valtakunnallisiin haasteisiin. Alueen työvoimapula helpottuisi. Vanhus- ja vammaistyön laatu ja osaaminen kehittyisi ja houkuttelisi alalle uusia työntekijöitä ja toimijoita. Ikääntyvän väestön palvelut kyettäisiin turvaamaan nykyistä paremmin, kun kehitettäisiin vaikuttavia ja taloudellisesti kestäviä palveluita. Vanhus- ja vammaistyön kehittäminen perustuisi nykyistä vahvemmin asiakkaan näkökulmasta tutkittuihin ja vaikuttaviin palveluihin.

52. Parasta itää

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, XAMK
 PL 68 (Patteristonkatu 3 D), 50101 Mikkeli
 puh. 040 655 0555
 www.xamk.fi

Parasta itää -ohjelman yhteiskehittämisen tavoitteena on edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia elinikäisen ja jatkuvan oppimisen sekä hyvän työelämän avulla. Kehittämisen lähtökohtana on ihmis- ja ilmiölähtöisyys, systeemiajattelu ja monitoimijaisuus. Osaamisen ja työelämän laadun kehittämisestä syntyy elinvoimaa, kilpailukykyä sekä veto- ja pitovoimaa kuntiin, maakuntiin, alueille ja itäiseen ja kaakkoiseen Suomeen. Kyse on yhteiskunnallisesta toimintakulttuurin ja rakenteiden muutoksesta, uudesta tavasta ajatella, toimia ja johtaa!

Parasta itää -ohjelmatyön käynnistämiseksi ja vakiinnuttamiseksi haetaan neljän maakunnan alueen toimijoille rahoitusta temaattisiin verkostoihin. Parasta itää -ohjelman tavoitteisiin päästään kehittämällä samanaikaisesti maakuntien laajuisia verkostoja ja yhteinen ylimaakunnallinen verkosto, tekemällä kokeiluja yhteiskehittämismallin mukaisesti, kouluttamalla mm. asiakas- ja palveluohjaajia ja ekosysteemivalmentajia. Lisäksi kehitetään ja laajennetaan osaamista ja palveluvalikoimaa sekä tehdään monitieteistä tutkimus- ja selvitystyötä tavoitteena kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.

53. Työllisyyden hoidon uudet mallit: Lounais-Hämeen työllisyyden hoidon teemaverkosto

Yhteyshenkilö: Raija Salo, koulutusasiantuntija, projektipäällikkö
 puh. 0403474263, e-mail: raija.salo(at)lhkk.fi
 www.lhkk.fi

Lounais-Hämeen työllisyyden hoidon teemaverkosto lähtee kehittämään yhteistä työllisyydenhoidon mallia, johon kunnat ja julkiset palvelut liitetään sujuvasti ja asiakkaan näkökulmasta saumattomasti. Palvelu rakennetaan kaikkia työttömiä varten. Tavoitteena on asiakkaiden nopea kontaktointi ja rotaatio eri palveluista. Kytetään koulutus vahvasti työttömyyden eri vaiheisiin ja tarjotaan samanlainen uraohjaus kaikille työttömille: koulutuksen kautta työhön yksilöllisellä suunnitelmalla ja aikataululla, huomioiden myös osatyökykyiset ja työrajoitteiset. Tuloksena syntyy työllisyydenhoidon kiitorata, jossa asiakkaat saavat yksilöllisen tarpeen mukaan palvelun. Teemaverkosto koostuu Lounais-Hämeen kunnista ja julkisista palvelujen tuottajista.

54. LIUKAS - Liikuntateknologian osaajien ja urheiluseurojen yhteiskehittämisen kansallinen verkosto

Kajaanin ammattikorkeakoulu KAMK
 Yhteyshenkilö: Laura Rajala, Kajaanin ammattikorkeakoulu,
 e-mail: laura.rajala(at)kamk.fi, +35844 7101 118

Liikuntateknologian osaajien ja urheiluseurojen yhteiskehittämisen kansallinen verkosto (LIUKAS) on kuuden maakunnan toimijoiden yhteinen liikunta- ja urheiluteknologiaan ja sen vaikuttavuuden edistämiseen keskittyvä yhteiskehittämisen verkosto. LIUKAS tuo yhteen uudella tavalla kansallisesti merkittävät liikuntateknologian tutkimus- ja kehitysorganisaatiot sekä ruohojuuritason urheiluseuratoiminnan – huippu-urheilun ja harrastajat. Fokuksessa on erityisesti kehittää lapsille, nuorille

ja erityistarpeita omaaville harrastajille tuotteita ja palveluita tukemaan teknologian avulla harrastustoimintaa ja aktiivista liikuntaa, mikä taasen tukee vahvasti terveyttä ja hyvinvointia ja edistää viher- ja digisiirtymää.

Tavoitteena on tuoda kehittäjäorganisaatioihin käytännön tasolta todellisia tarpeita ohjaamaan tutkimus- ja kehitystyötä, jolloin syntyvät tuotteet ja palvelut perustuvat laajemman käyttäjäjoukon tarpeisiin ja siten niiden kaupallistamispotentiaali on lähtökohtaisesti merkittävämpi. Tavoitteena toisaalta on myös tuoda ja jatkokehittää huippu-urheilua varten kehitettyjä teknologioita laajemmalle käyttäjäkunnalle, paremmin kaupallistettavaksi. Tämä edistää alueiden elinkeinotoimintaa ja sitä kautta osaltaan vauhdittaa elpymistä koronakriisistä. Samalla autetaan varautumaan tuleviin kriiseihin tuottamalla mm. digitaalisia työkaluja liikunnan edistämiseksi.

Verkostossa on täysin uudenlainen lähestymistapa liikuntateknologian- ja palveluiden kehittämiseen, sillä se tuo näkyville ruohonjuuritasolta, laajan käyttäjäkunnan tarpeet urheiluseurayhteistyön kautta. Urheiluseurat, joista tarpeet nousevat, toimivat aktiivisessa roolissa kehittämistyössä ja testialustana ratkaisuille. Ratkaisujen kehittäminen tapahtuu yhdessä ja mahdollisimman avoimesti.

Verkoston yhteiskehittämisen tuloksena syntyvät ratkaisut vahvistavat liikunnan ja terveellisten elintapojen roolia kaikkien lasten ja nuorten elämässä sekä helpottavat urheiluseurojen usein vapaaehtoisuuteen perustuvaa tärkeää työtä nuorten ohjaamisen, valmentamisen ja motivoinnin parissa. Vaikutukset ovat myös hyvinvointia ja kansanterveyttä edistäviä ja auttavat laajalti tunnistettuun haasteeseen lasten- ja nuorten liikuntatottumusten- ja terveyden heikkenevästä tilasta. Etenkin koronakriisin aikana lasten- ja nuorten liikkuminen on vähentynyt huolestuttavalle tasolle. Verkoston toiminta pureutuu tehokkaasti tähän haasteeseen ja edesauttaa elpymistä myös hyvinvoinnin osalta. Verkoston positiiviset vaikutukset tulevat näkyväksi kunnissa ja kaupungeissa pidemmällä aikavälillä kansalaisten paranevassa terveydentilassa.

Yhteiskunta vastuu on noussut hyvin tärkeäksi teemaksi yhteiskunnassamme. Etenkin uudet sukupolvet Y- ja erityisesti Z-sukupolvi edellyttävät yrityksiltä hyvää kansalaisuutta - yrityksiltä odotetaan merkittäviä tekoja sosiaalisen-, taloudellisen- ja ympäristövastuun alueilla. Lasten ja nuorten elämänlaadun edistämiseen liittyvät toimet nostavat toimijoiden ja alueiden yhteiskuntavastuun profiilia ja siten lisäävät alueiden vetovoimaisuutta. Työvoiman houkuttelua sekä yrityksen että paikkakunnan näkökulmasta edistää vastuullisen ja kehittämisen edelläkävijän maine.

Laajamittainen yli aluerajojen ulottuva yhteistyö terävöittää eri alueiden osaamiskärkeä ja tukee kansallisesti synergiaetujen löytämistä. Samalla se tukee kehittäjäkyvykkyyksien vahvistamista ja auttaa hyvin käytäntöjen leviämistä ja edelleen kehittämistä. Verkostossa mukana olevat alueet ovat keskittyneet älykkään erikoistumisen strategiassaan, maakuntaohjelmissa ja -suunnitelmissa liikuntateknologiaan, fysiologiseen mittaamiseen, teknologioiden kaupallistamisen ja liiketoiminnan kehittämisen sekä liikunnan ja hyvinvoinnin edistämiseen. Mukana ovat näiden alojen kärkitutkimusta ja kehitystyötä tekevät tahot ympäri Suomea. Teknologista osaamiskärkeä verkostossa edustavat mm. XR, 3D, Exergaming, UX-teknologia, IoT, AI/HPC ja langattomat teknologiat mm. 5G. Verkostoon kuuluu myös useita kehittämisympäristöjä eri alueilta.

Verkostossa on mukana seuraavat toimijat ja alueet: Kainuu: Kajaanin ammattikorkeakoulu ja CE-MIS Centre for Measurement and Information Systems; Pohjois-Pohjanmaa: Oulun yliopisto; yrityksiä mm. Polar Oy, Oura Oy; Keski-Pohjanmaa: Centria-ammattikorkeakoulu; Keski-Suomi: Jyväskylän yliopisto; Etelä-Karjala: Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto, LAB-ammattikorkeakoulu; ja Varsinais-Suomi: Turun ammattikorkeakoulu ja Turun yliopisto. Verkostoa täydennetään

kaupungeilla, kunnilla ja urheiluseuroilla sekä mukaan pyritään saamaan useimmat maakunnat Suomessa, jossa älykkään erikoistumisen ja aluekehittämisen ohjelmat tukevat verkoston teemaa ja tavoitteita.

55. Huippu-urheilu ja arkiliikunta – data ja vaikuttavuus

Yhteyshenkilö: Nina Rautiainen, projektipäällikkö, Business Jyväskylä
e-mail: nina.rautiainen(at)jyvaskyla.fi, puh. 050 413 7028
<https://www.businessjyvaskyla.fi/>

Nopeasti kehittyvä digitalisaatio ja kasvavat tiedonsiirtomahdollisuudet (5G, 6G) lisäävät mahdollisuuksia kehittää ja hyödyntää sekä kilpa- ja huippu-urheilu ympäristöjä että arkiliikunnan ympäristöjä datatalouden palvelu- ja kehittämisalustoina. Tämä teemaverkosto kokoaa yhteen suomalaiset liikunta- ja urheilukaupungit ja sektorin avaintoimijat kehittämään uusia innovaatioita ja toimintamalleja huippu-urheilun, arkiliikunnan ja urheilutapahtumien yhdistämiseen ja kehittämiseen datan ja digitalisaation siivittämänä. Yrityksille nämä kaupunkialustat tarjoavat testausympäristön ja mahdollisia referenssejä innovaatioiden vientiin kansainvälisille markkinoille. Dataratkaisut mahdollistavat myös liikunta- ja hyvinvointi-investointien sekä ekosysteemien vaikuttavuuden vahvemman todentamisen sekä tiedolla johtamisen.

Jyväskylän, Kuopion ja Lahden alueiden toimijoiden vahva yhteistyö luo pohjan hyvinvointitalouden ja digiloikan edistämiseksi. Kaupunkien tavoitteet teemassa ovat yhteneväiset ja niiden läpileikkaavuus ilmenee maakuntaohjelmissa ja kaupunkistrategioissa sekä urheilun ja arkiliikunnan painotuksessa seutujen kaupunki-identiteeteissä. Merkittävät kansainväliset urheilutapahtumat sekä kilpa- ja huippu-urheilun tutkimus- ja osaamiskeskittymät yhdistävät toimijoita sekä strategisella että arjen tasolla. Jyväskylän, Kuopion ja Lahden seutukuntien voidaan laskea edustavan liki 400 000 kaupunkilaisen otosta, jolloin kehittämistoimenpiteiden yhteenlaskettu hyvinvointivaikutusten potentiaali on merkittävä.

56. Kiertotalous ja resurssiviisausprosessit

Turun kaupunki Turun kaupunki, Joukahaisenkatu 3-5 A Teemaverkosto, 20520 Turku
puh. 02 330 000 (vaihe), e-mail: turun.kaupunki(at)turku.fi
Turku Science Park Oy, AI Business Academy
puh. 010 321 8800 (palvelunumero)
www.turkubusinessregion.com

Turun seudun kiertotaloutta ja resurssiviisaita ratkaisuja kehitetään alueellisena yhteistyönä. Erityisenä kasvavana kärkenä ovat vetyyn liittyvät kehittämishankkeet. Alueen toimijoiden yhteistyössä on tavoitteena aikaansaada yritysveltoisia ekosysteemejä ja klustereita, joissa uusia innovatiivisia ratkaisuja kokeillaan ja kehitetään hyödyntäen kaupunkia kokeilualustana.

Ekosysteemit ovat businessveltoisia yritysekosysteemejä sekä Turun kaupungin kärkihankkeiden toimintaa. Alueella toimii lisäksi Smart Chemistry Park, bio- ja kiertotalouden innovaatioalusta, joka toimii tiiviissä yhteistyössä läpileikkaavasti usean yritysekosysteemin kanssa. Naantalissa Nesteen öljyjäljöstämön teollisuusalueesta kehitetään moderni teollisen mittakaavan bio- ja kiertotalouden yritysekosysteemi. Täällä yhdistyvät vetytuotannon- ja korkean lisäarvotuotteiden biojalostustoiminta.

57. Bio- ja kiertotalouden alueellinen osaamisverkosto – biokaasusta on moneksi!

Yhteyshenkilöt: Eeva-Liisa Viskari, PhD, Impact Leader – Sustainability

tel. +358 40 846 9452, e-mail: eeva-liisa.viskari(at)tuni.fi

www.tuni.fi

Mauno Harju, e-mail: mauno.harju(at)jamk.fi

www.jamk.fi

Suomen kansalliset kiertotalouden ja biokaasualan ohjelmien mukaan biokaasun tuotantoa ja käyttöä tulisi lisätä ilmastotavoitteiden ja luonnonvarojen kestäväen käytön saavuttamiseksi. Alalla on paljon uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mutta myös haasteita.

Tämän hankkeen tavoitteena on muodostaa maakuntarajat ylittävä alueellinen biokaasualan teemaverkosto, johon kootaan mukaan toimijoita (yrityksiä, edunvalvontajärjestöjä, koulutus- ja tutkimusorganisaatioita sekä viranomais-organisaatioita) useista maakunnista, joiden alueilla sijaitsevilla toimijoilla on osaamista biokaasualan eri sektoreilta (tuotantotekniikka, polttoaineiden jalostus, käyttö, ravinnekierrot jne.). Kullakin alueella on biokaasualan osaamista hieman eri tulokulmilla ja voimat yhdistämällä voidaan tiedon vaihtoa, kehittämishankkeita ja biokaasualan toiminnan edistämistä tehdä tehokkaammin.

Hankkeen verkoston toiminnan keskeisiä teemoja ovat TKI-hankekonsortioiden muodostaminen, haasteiden ratkominen biokaasun tuotannon-, jalostuksen ja ravinnetuotteiden kehittämiseksi, ympäristö- ja talousvaikutusten analysointi, viennin ja tuonnin kehittäminen, sekä lainsäädännön haasteiden ratkominen. Koulutus, tiedotus ja viestintä ovat läpileikkaavia teemoja. Alustavasti hankkeen verkostossa on mukana toimijoita laajasti Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan maakunnista.

58. Kiertotalouden teemaverkosto

Yhteyshenkilö:

Markku Anttonen, e-mail: markku.anttonen(at)laurea.fi

www.laurea.fi

Kiertotalouden teemaverkoston päätavoitteena on aikaansaada systeemistä muutosta kiertotalouden edistämiseksi ja näin nopeuttaa kiertotalouden liiketoimintapotentialin toteutumista eteläisen Suomen alueella Etelä-Karjalasta Ahvenanmaalle. Konkreettisina toimenpiteinä hankkeessa:

- Luodaan kiertotalouden tilannekuva eteläisen Suomen alueella ja tunnistetaan kehityksen mahdollisuudet, hyvät käytänteet, esteet ja pullonkaulat
 - Suunnitellaan kiertotalouden barometritietojen keruumalli systemaattiseen tiedonkeruuseen kiertotalouden edistymisestä alueilla ja liiketoiminnassa
- Luodaan kehitysyhtiöiden verkostoitumismalli, jossa kiertotalouden eri sektoreilla toimivat yritykset löytävät toisensa paikkariippumattomasti
- Sekä luodaan korkeakoulujen välinen yhteistyön malli, jolla palvellaan eri maakunnissa sijaitsevia yrityksiä paikkariippumattomasti, omien painopisteiden mukaisesti
- Tämän lisäksi verkotetaan toimijoita myös kansainvälisesti kumppaniverkoston kautta
- Toimenpiteiden tuloksena syntyy innovaatioalusta, joka mahdollistaa kiertotalouden ratkaisujen kehittämisen ja kokeilun niin kotimaisella kuin kansainvälisellä tasolla

Verkostoyhteistyön konkreettisena tuloksen yritysten tki-panostukset ja yritysten tekemät investoinnit kasvavat. Pitkällä tähtäimellä tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja hyvinvointia luomalla kestävä

kasvua, uusia kiertotalouden mukaisia innovaatioita sekä fiksua työpaiikkoja, joissa työntekijät ko-kevat tekevänsä merkityksellistä työtä. Teemaverkoston luomia toimintatapoja voidaan hyödyntää aluekehityksessä myös muiden yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemissa kiertotalouden ohella.

59. Kansallinen Vety –teemaverkosto

Yhteyshenkilö: Harri Tuomikoski, Raahen kaupunki
e-mail: harri.tuomikoski(at)raahe.fi

Tausta: Vetytalouden valtava potentiaali on tunnustettu kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Suomen kestävä kasvun ohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on nostaa Suomi maailman kärki-maaksi vetyä kiertotaloudessa. Suomi onkin vahvasti mukana nostamassa vetyä EU:n IPCEI-kokonaisuuteen. Myös yksityinen sektori on käynnistänyt omat valmistelunsa. Yritysvetoinen kansallinen vetyklusteri pyrkii edistämään vetytaloushankkeita Suomessa. Pohjoismaisen vetyekosysteemin kansainvälinen brändäys on alkamassa BotH2nia-prosessin myötä. Suomessa tehdään myös vetyyn liit-tyvää korkeatasoista tutkimusta.

Kansallisen tason valmistelut siis etenevät. Kansallisen kilpailukyvyyn näkökulmasta globaalien vety-talouteen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää kuitenkin myös aluelähtöisiä toimen-piteitä. Alueiden valmiuksien ja aluemaantieteellisten tekijöiden kartoittaminen, pk-yritysten val-miuksien ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien selvittäminen, tki-toiminnan vauhdittaminen, osaa-mis- ja koulutustarpeiden kartoittaminen sekä verkostojen rakentaminen on aloitettava välittömästi.

Tavoitteet:

Tällä hetkellä Suomesta puuttuu julkisen sektorin toimijoiden ja erityisesti pk-sektorin yritysten alue-pohjaisesti rakentunut kansallinen vetyverkosto, jonka rakentaminen on tarkoitus käynnistää TEM:in teemaverkostorahoituksella.

Yleiset koko verkostoa koskevat (toteutetaan teemaverkostorahoituksella)

1. Rakentaa kansallinen vetyklusteriverkosto sekä määrittää ja rakentaa rajapinnat sekä alueellisiin että kansainvälisiin verkostoihin.
2. Kytkeytyä kansainvälisiin vetyverkostoihin ja rakentaa kansainvälisesti erottuva brändi (BotH2nia)
3. Kehittää ja laatia tiekartta vetytalouteen siirtymiseksi julkisen sektorin toimenpiteiden osalta yh-dessä muiden kansallisten toimijoiden kanssa.
4. Ennakoida ja edistää yritysten ja elinkeinorakenteen kestävä kehitystä vihreässä siirtymässä.
5. Selvittää vetytalouteen liittyviä osaamiskapeikkoja ja koulutustarpeita.
6. Jalkauttaa vetyyn liittyvä TKI-tieto alueiden ja yritysten käyttöön.
7. Kartoittaa yleisellä tasolla alueiden ja kuntien mahdollisuuksia edistää vetyekosysteemiin siirty-mistä maankäytöllisin toimenpitein = kaupungit ja kunnat innovaatioalustoina.

Alueelliset tavoitteet (kukin verkostokumppani toteuttaa osittain verkostorahoituksella ja osittain omalla alueellisella erillisellä rahoituksella)

8. Kartoittaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia vetyekosysteemissä erityisesti pk-yritysten näkökul-masta verkostoon mukaan lähtevillä alueilla.
9. Kartoittaa mukaan lähtevien alueiden yritysten valmiuksia liittyä osaksi vetytalouden arvoketjua (yritysten herättely).
10. Rakentaa alueellinen/paikallinen vetyklusteriverkosto sekä määrittää ja rakentaa rajapinnat sekä kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin.

11. Aloittaa paikallisesti, alueen tarpeet huomioiden maankäytöllinen varautuminen vetyekosysteemin edistämiseen.

Teemaverkostossa mukana olevat tahot (alustavasti kiinnostuksensa ilmoittaneet): Verkosto on avoin, ja se voi täydentyä TEM:in kaksiportaisen hakuprosessin aikana.

Koordinaattori/hakija: Raahen kaupunki / Raahen seudun kehitys

Verkostokumppanit: BusinessOulu, Kokkolan kaupunki & Kokkolanseudun Kehitys Oy KOSEK, Kemin kaupunki & Kemin Digipolis Oy, Imatran kaupunki, Clic Innovation Oy, Porin kaupunki, Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK ja Teknologiakeskus Oy Merinova Ab

60. Alueellisten kiertotalouden ekosysteemien teemaverkosto

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy
www.ladec.fi

TAUSTA JA TARVE: Suomen suurilla kaupunkiseuduilla toimii useita menestyviä, kiertotalouden tavoitteita tukevia teollisen mittakaavan liiketoimintaekosysteemejä. Kansallisesta näkökulmasta kiertotalouden kenttä on kuitenkin varsin pirstaloitunutta, ja pahimmillaan alueelliset toimijat ja yksittäiset hankkeet kilpailevat keskenään samoista rahoituksista ja kansainvälisistä kumppaneista. Eri-tyisesti investin -toiminnan näkökulmasta kiertotalousekosysteemeistä kansainvälisten yritysten investointikohteena puuttuu riittävä kokonaisuymmärrys ja tieto esimerkiksi hyötykäytettävien materiaalivirtojen määrästä, omistajuudesta, työvoiman saatavuudesta tai tontti-tilatarjonnasta ja infrastruktuurista.

Suomeen tarvitaan riittävän laajat, johdonmukaisesti kehittyvät ja omistetut kiertotalouden ekosysteemit. Kansainvälisten investointien houkuttelemiseksi tarvitaan vielä paremmin tunnistettu alueellisen kiertotalouden ekosysteemien mahdollistama kansallinen tarjooma ja investin -konseptit sekä niihin liittyvät yli aluerajojen muodostetut arvoketjut.

Uudistavaa liiketoimintaa syntyy kiertotalouden ekosysteemeissä, jotka ovat ottaneet käyttöön uusia toimintamalleja ja kehittäneet uusia tuotteita ja palveluita. Kansainväliseen liiketoimintaekosysteemiin sopiva kokonaistarjooma vaatii tyypillisesti kumppaneita kohdemarkkinasta ja usein myös kansainvälisiä tarjoomakumppaneita. Näiden kumppanuuksien syntymiseen tarvitaan onnistuneita kansainvälisiä innovaatioekosysteemejä ja niiden kansainvälistä TKI-rahoitusta.

TAVOITTEET: Teemaverkoston missiona on vahvistaa Suomen kilpailukykyä kiertotalouden uusien investointien houkuttelussa ja kasvattaa kiertotalousinvestointien määrää luomalla vahva, keskeisten alueellisten kiertotalousekosysteemien yhteenliittymä ja tarjooma.

Verkoston toiminnan päätavoitteet:

1. Suomen kiertotalouden ekosysteemien konkreettisen tarjooman rakentaminen kansainvälisten kiertotalouteen liittyvien investointien houkuttelemiseksi ja mahdollistamiseksi Suomeen. Hanke mahdollistaa eri kokoisten toimijoiden verkostoyhteistyön.
2. Kiertotalouden teemaverkostossa uudistetaan aluekehittämisen verkostojen toimintamalleja.

Teemaverkostoa rakennetaan ECO3, Business Tampere ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n (LADEC) johdolla. Tähän teemaverkoston ydinryhmään ovat alustavasti ilmoittautuneet mukaan

edellä mainittujen lisäksi myös Turun ja pääkaupunkiseudun kiertotalousekosysteemit. Teemaverkosto on avoin, jota työtetään hankkeen aikana yhdessä halukkaiden alueiden kanssa. Kiertotalouden teemaverkoston toteuttamisesta vastaavat alueelliset sitoutuneet toimijat.

Teemaverkosto tekee tiivistä yhteistyötä Invest In Finlandin (IIF) kanssa. Teemaverkosto tuottaa sisältöä kansalliseen IIF-tarjoomaan, jota IIF:n työntekijät ympäri maailmaa pystyvät hyödyntämään investointien houkuttelemisessa Suomeen. Teemaverkostosta rakentuu alusta/arvoketju kansainväliselle tarjoomalle.

Teemaverkostossa vahvistetaan alueellisten kiertotalousekosysteemien kehittämistä, joka mainitaan myös valtioneuvoston aluekehittämispäätöksessä. Niin Pirkanmaan kuin Päijät-Hämeen liiton maakuntastrategioissa yhtenä tärkeänä fokusalueena on kiertotalous ja siihen liittyvien liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen. Tampereen ja Lahden kaupunkien elinkeinostrategioissa kiertotaloudella on merkittävä rooli. Eri alueiden kiertotalousekosysteemien ympärille muodostettava teemaverkosto tulee auttamaan liiketoimintainnovaatioita ja investointeja Suomeen sekä kehittämään avointa ja ketterää toimintamallia alueiden väliselle yhteistyölle.